Laiškai lietuviams

JANUARY 1994 SAUSIS

JEIGU NEBUS MECENATŲ	1	Redaktorius
AČIŪ TAU, VIEŠPATIE	4	Dalia Staniškienė
MALDA NŪDIENOS ŽMOGAUS SAMPRATA	7	A. Švabaitė-Brazauskienė
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	13	Jonas Lauriūnas
IŠ GYVENIMO PAMOKŲ	16	Antanas Saulautis, SJ
PASIKEISTI IR ATSINAUJINTI	21	Chiara Lubich
PABENDRAUKIME SU DVASIOS GALIŪNAIS	22	Juozas Prunskis
"KĄ PADARĖTE VIENAM"	24	Alė Žibūdaitė
ATLAIDUMAS	26	Vilma Grabauskaitė
JAUNIMO KELIONĖ PO LIETUVĄ	27	Giedrė Garlaitė
TĖVYNĖJE	29	Marija A. Jurkutė
KALBA	34	Juozas Vaišnys, SJ
ŠYPSULIAI	35	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	36	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas dail. Algirdo Griškevičiaus piešinių nuotraukomis. Jo darbų paroda buvo Čikagos Čiurlionio galerijoje praėjusį lapkričio mėnesį.
Viršelio piešinys — dail. Joanos Plikionytės-Bružienės.
Skyrių vinjetės — Rasos Sutkutės.
Apdaila — Teresės Bogutienės.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (ISSN 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except July/August, when bimonthly, for $15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, Il 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams,** 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

religinės ir tautinės kultūros žurnalas

Laiškai lietuviams

1994 / SAUSIS — JANUARY / VOL. XLV, NO. 1

JEIGU NEBUS MECENATŲ...

Na, tai kas gi atsitiks, jei nebus mecenatų? Ogi "Laiškai lietuviams" turės sustoti! Žengdami į 45-uosius šio žurnalo gyvavimo metus, gal turėtume skaitytojams pažerti Naujųjų metų proga kokių nors sparnuotų žodžių, įkvepiančių minčių, deja, esame priversti visiems priminti kai kuriuos materialinius reikalus, nuo kurių gali priklausyti tolimesnis "Laiškų lietuviams" likimas.

Kai praėjusių metų pradžioje rašėme apie gresiančius pavojus šiam žurnalui, kuris vis dėlto daugelio skaitytojų tiek čia, tiek Lietuvoje labai laukiamas, paminėjome tokias keturias grėsmes: 1. stoka skaitytojų, 2. stoka redaktorių, 3. stoka bendradarbių, 4. finansiniai sunkumai. Dabar ryžtamės pridėti dar ir penktą "stoką" – stoka mecenatų konkurso premijoms.

Gal kai kam atrodys, kad tai nerimta ir nesvarbi priežastis, kad tai tik nereikšminga smulkmena, o vis dėlto neabejodami teigiame, kad nuo jos gali priklausyti "Laiškų lietuviams" ateitis.

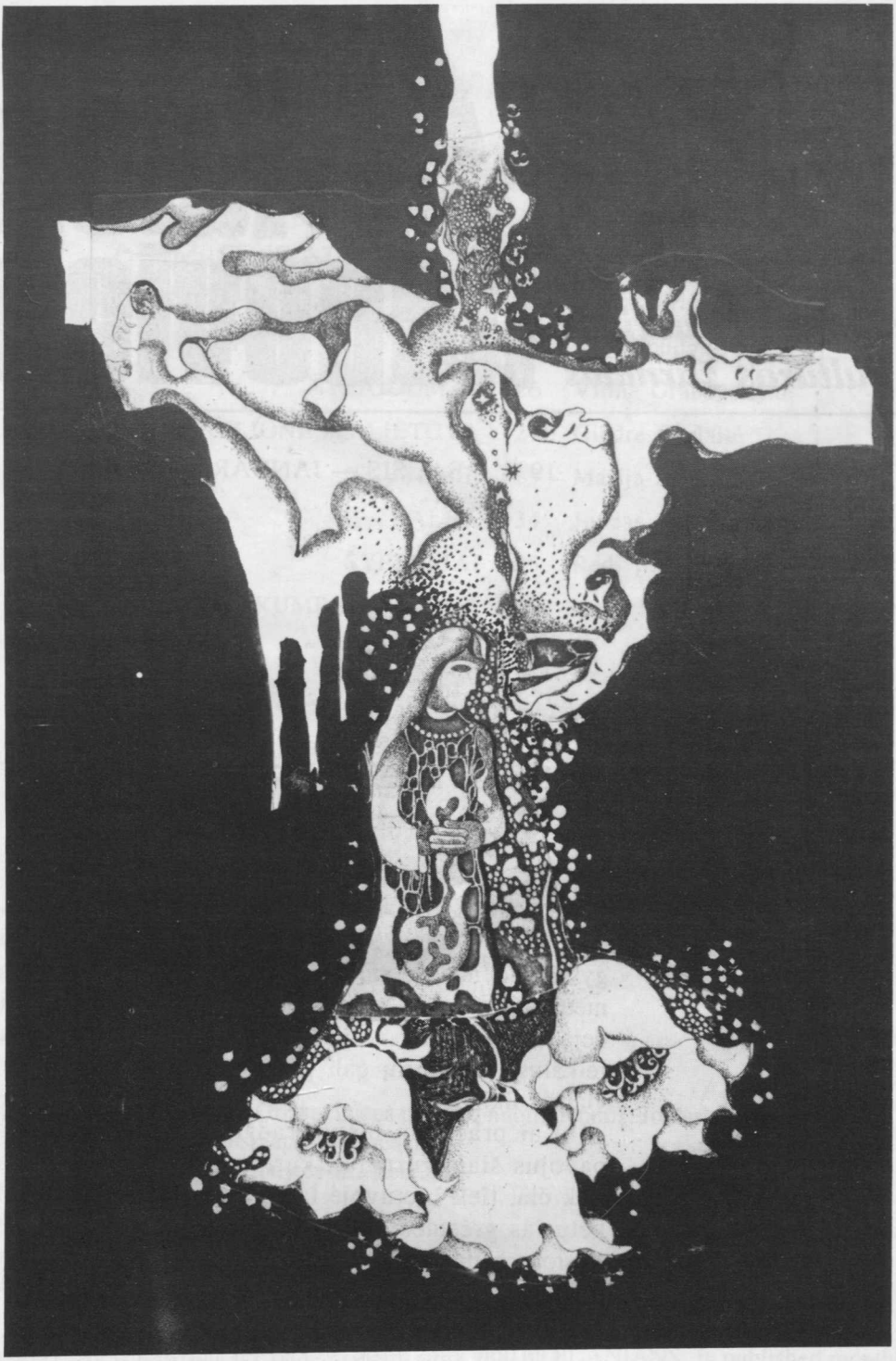

Gražina Didelytė

TELYDI MUS VIEŠPATIES MALONĖ PER VISUS 1994 METUS!

Jau pirmiau įvairiomis progomis esame minėję, kad jeigu neturėtume bendradarbių iš Lietuvos, tai žurnalą būtume turėję uždaryti jau prieš keletą metų. Mat iš čia, išeivijoje, gyvenančių tautiečių beveik negauname jokių rašinių, jie beveik visai nebendradarbiauja. Šiek tiek daugiau medžiagos gauname iš Lietuvos, bet ir to neužtektų, jeigu neorganizuotume konkursų, kuriuose paprastai dalyvauja kelios dešimtys asmenų iš Lietuvos, daugiausia mokytojos. Iš kitur teateina tik vienas kitas straipsnis. Tad išvada labai aiški — išgyvename tik iš straipsnių, gaunamų konkursams iš Lietuvos. Bet kad ir toliau konkursus galėtume skelbti, reikalinga turėti pakankamai lėšų premijoms. Paprastai dabar šiam tikslui reikia apie pusantro tūkstančio dolerių. Žinoma, jeigu turėtume daugiau, tai ir premijos galėtų būti gausesnės.

Iki šiol šioje srityje problemų lyg ir neturėjome. Vis atsirasdavo pakankamai mecenatų ir be ypatingų prašymų bei maldavimų. Metinių švenčių proga per vakarienę vienas po kito vis įteikdavo čekį arba pasižadėdavo netrukus tai padaryti. Tik šiais metais negavome pakankamai, dar trūksta apie 300 dolerių. Tikimės tą trūkumą kaip nors užpildyti, bet neramu dėl ateities.

Be tų metinių švenčių ir vakarienių sunku gauti pakankamai aukų, o jas suruošti nėra taip lengva. Kartais beveik per prievartą reikia žmonėms kaišioti bilietus. Vieni, nors gal ir šiek tiek susiraukę, juos priima, o kiti kategoriškai atsisako. Juk yra tiek visokių renginių, tiek visi prašo aukų, kad sunku visus patenkinti.

Tad reikėtų taip susitvarkyti, kad be tų vakarienių mecenatų nepritrūktų. Užtat dabar steigiame "Premijų fondą", į kurį norintieji ir galintieji prašomi atsiųsti kokią nors sumelę bet kada. Atrodo, kad tai neturėtų būti per sunku. Iš to fondo imsime premijoms tiek, kiek reikės. Jeigu susidarytų perteklius, tai galėsime padauginti premijas ar dalį palikti kitiems metams. Tad labai nuoširdžiai prašome ir laukiame atsiliepimo, užtikrinant "Laiškų lietuviams" ateitį.

Šių metų konkursui buvo galima pasirinkti temą iš 10 Dievo įsakymų. Jau apie 30 straipsnių esame gavę iš Lietuvos, nors dar daug laiko iki konkurso pabaigos – vasario 16-tos dienos. Labai visi nustebome, kad daugiau nei pusė visų iki šiol atsiųstų straipsnių yra apie penktą Dievo įsakymą – Nežudyk. Matyt, Lietuvoje šis klausimas labai aktualus ir neužmirštamas.

Jau galvojame ir apie ateinantį konkursą. Labai norėtume gauti daugiau rašinių šeimos ir jaunimo klausimais. Pirmiau šios temos mūsų žurnale buvo labai mėgstamos, bet dabar kažkodėl šiais klausimais negauname rašinių. Tad galbūt kitų metų konkursui ir pasiūlysime rašyti apie šeimos bei jaunimo problemas, taip pat, ypač jaunimui, apie rūkymą, gėrimą, narkotikus ir jų pasekmes.

Šia proga dar kartą raginame, kas gali, užsakyti "Laiškus lietuviams" savo giminėms, draugams bei pažįstamiems Lietuvoje. Prenumeratos kaina ir į Lietuvą ta pati — 15 dol. metams. O ten šis žurnalas labai mėgstamas ir laukiamas.

Redaktorius

■ 1993 m. spalio 10–11 d. Švč. Nekalto Prasidėjimo seselių namuose Putnam, CT, įvyko Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos narių metinis susirinkimas. Anot pirm. vysk. Pauliaus Baltakio, katalikų Bažnyčios pagrindiniai rūpesčiai šiuolaikinėje Lietuvoje yra pakelti tautos dvasinį ir moralinį lygį bei skatinti krikščioniško socialinio teisingumo, etikos atsinaujinimo ir įsitvirtinimo procesus.

AČIŪ TAU, VIEŠPATIE!

(Suaugusiųjų konkurse IV premiją laimėjęs rašinys)

DALIA STANIŠKIENĖ

Vos pramerkus akis, sušnabždu pirmus maldos žodžius: "Štai aš, Viešpatie, siųsk mane..." Žvilgteliu į dar neskambėjusį žadintuvą ir šoku iš lovos. Per langą matau baltas, nulinkusias, leduotas medžių šakas ir storu dar nesupurvinto sniego sluoksniu padengtą gatvę. Pravažiuoja automobilis. Vos, vos juda... Kūnu nueina šiurpas — gal nuo šaltų kambario grindų. O varge, kaip reikės patekt į darbovietę?! Vėl greitkelis bus užsikimšęs, o gal ir kokia nelaimė pakelėj... Nenuvalytu šaligatviu praeina susikūprinęs žmogus. Eina lėtai, atsargiai, nes po sniego klodu gal ledas. Bet žingsnis tvirtas, ir akys įsmeigtos į priekį. Prie kaimynų namo sutinka kitą žmogų ir matau, kaip pamoja vienas kitam ranka ir persimeta keliais žodžiais — turbūt apie orą — ir šypsena... Ir man pasidaro šilčiau... žmogus — Dievo kūrinys! Ačiū Tau, Viešpatie, už žmogų — ir už žmones mano gyvenime! " Siųsk mane, Viešpatie", — tęsiu ryto maldą ir žinau, kad gal šiandien Jis siųs mane ir ten, kur nelabai noriu eiti; ir gal atsiųs žmones, kuriems turėsiu padėti; ir tuos, kurie šią šaltą mano dieną įprasmins...

Skubu rengtis. Bevejant į šalį mintis apie blogus kelius, prisimenu neseniai girdėtą pamoksle istoriją apie žmogų, kuris visą gyvenimą vaikščiojo, žiūrėdamas į žemę ir rinkdamas pamestus pinigėlius... Nemažai jis jų per gyvenimą susirinko, bet užtat nematė žvaigždžių, nuostabių saulėlydžių ir pro jį praeinančių žmonių... To pamokslo mintis išgyvenau atostogaujant pajūry. Kiekvieną rytą ir vakarą vaikščiojant pakrante, vis ėmė pagunda rinkti gražias kriaukles, kurių ten pilnas smėlis: parsivešiu namo, ir šaltais žiemos vakarais primins jos man vandenyną ir baltą smėlį; pasidžiaugs gal jomis ir anūkėliai... Bet vis pakeldavau galvą ir žvelgdavau į pajūriu vaikščiojančių žmonių akis. Kai kurios spindėdavo šviesiu saulėtekiu ir atsiliepdavo linksmu "Labą rytą!" į mano pasveikinimą. Kitose žaisdavo liūdesio saulėlydžiai, ir tie nekeldavo rankos pasisveikinimui. Vis tiek apdovanodavau juos šypsena ir su dėkingumu priimdavau tų, kurie ją man grąžindavo. Net šaltais, vėjuotais rytais šildydavo mane dėkingumo jausmas, kad galiu čia vaikščiot, pabėgus iš šalto, vėjuoto ir snieguoto didmiesčio, klausytis jūros ošimo ir ieškot praeivių veiduose Dievo veido... Nedaug kriaukliukių parsivežiau, bet ausyse tebeskamba bangų muzika ir žuvėdrų klyksmas, o širdį tebešildo sutiktų žmonių šypsenos. O anūkėliui papasakosiu apie netoli kranto šokinėjančius delfinus, kurių nebūčiau pastebėjus tik kriaukliukes berankiodama...

Jau pakely į darbą. Kelias tikrai slidus, girgžda sniegas po ratais, ir šaltis, rodos, skverbiasi net per uždarus automobilio langus. Bet man nešalta: keliai apdengti vilnone antklode, kažkada dukters parvežta dovanų iš tolimo krašto... Dukrą prisiminus, ir vėl užlieja šiltas jausmas. Jaučiu dėkingumą ir už dovaną, ir už dovanos davėją. Kasdien ja naudojuos ir maldoj menu tą, kuri dovanojo...

Pažinau žmogų, kuris gavęs dovaną jos neatidarydavo. Jo spinta buvo pilna spalvingai supakuotų kalėdinių dovanų. Bet jis niekad jomis nepasinaudojo ir nesidžiaugė. Gaila man būdavo jo ir tų, kurių dovanas jis atstūmė. Parodydami dėkingumą šeimai, draugams, net svetimiems ir nepažįstamiems ir pagaliau Dievui, mes tampame tauresniais žmonėmis.

Gyvenimas po tiltu *Algirdas Griškevičius*

"Ačiū" — taip vienas iš pirmų žodžių, kuriuos kūdikiai išmoksta. "Ačiū, mama... Ačiū tėte..." "Pasakyk poniai Ačiū, vaikeli!.." Tie nuolat girdimi žodžiai ir tėvų pavyzdžiai įstringa vaikui širdin, ir taip jis įgauna dėkingumo jausmą, kurį gyvenime išreiškia mažais ir didesniais būdais. Pareikštas dėkingumas dažnai ne tik paliečia, bet ir pakeičia kito žmogaus gyvenimą.

Prisimenu, seniai, kai dar gyvenom Vokietijoj tremtinių stovykloj, bet jau gaudavom pakietėlius iš Amerikos, vieną dieną gimnazijoj išdalino mokiniams mažas dovanėles iš vienos Amerikos gimnazijos mokinių. Man, pirmos klasės mokinukei, pakietėly rasti pieštukai, knygutės, trintukai ir dar keletas niekučių, kurių taip trūko po karo, buvo didelis turtas. Tarp jų radau ir vardą bei adresą mergaitės, kuri visa tai sudėjo. Su savo anglų kalbos mokytojos pagalba parašiau jai trumpą padėkos laiškelį. Mano dideliam nustebimui ir džiaugsmui, po kiek laiko atkeliavo jos laiškas ir nuotrauka, ir daugiau laiškų bei pakietėlių. Vėl rašiau laiškus, kuriuos mokytoja padėdavo išverst; vėliau jau pati laiškus jai "sulipdydavau". Tai buvo ir gera anglų kalbos praktika man. Pasiekus Ameriką, susirašinėjimą tęsėme, kol pagaliau vieną dieną susitikome, nors ji gyveno kitame Amerikos krašte. Ši 46 metų draugystė prasidėjo nuo vieno mažo žodelio: "Ačiū!"... Ir kaip ta draugystė praturtino ir mano, ir jos gyvenimą!

O dėkoti kasdien yra tiek daug už ką, ir tiek daug kam!

Kai 1949 metais iš Vokietijos atvykom į Ameriką, tai buvo tik giminių, o dažnai ir visai nepažįstamų geradarių dėka. Prisimenu, kaip geroji giminaitė pasitiko mus, tik išlipusius iš laivo, kaip vežėsi traukinėliu į savo

namus (mašinos jie neturėjo), kaip apgyvendino pas save ir valgydino, kol pagaliau gavom darbus, butus. Dar ir šiandien, daugeliui metų praėjus, jaučiu didelį dėkingumą tiems, kurie priėmė, globojo...

Dar vis sninga ir automobiliai vos juda. Žinoma, į darbovietę labai vėluosiu. Beveik pikta: reikėjo išvis nekišt nosies iš namų! Bet kas tada padarys darbą, kuris laukia? Juk ir bendradarbės turi kovot su blogais keliais ir sniegu! Pyktis atslūgo: ačiū Dievui, kad turiu darbą, kai tiek bedarbių šiuo metu! Gal ir tas kelias ne toks jau blogas — galėtų būt dar blogiau! Net šyptelėjau pati sau, prisiminus kažkur skaitytą atsitikimą: du berniukai valgė vynuoges. Pirmasis ir sako: "Kokios saldžios!" O antrasis atrėžia: "Bet jos pilnos sėklų!" Sode, kuriame jie kalbėjosi, buvo daug rožių. Pirmasis berniukas sušuko: "Žiūrėk, kokios gražios raudonos rožės!" O antrasis atsiliepė: "Bet ten pilna duriančių erškėčių!" Buvo šilta diena, ir jie nuėjo į krautuvę nusipirkt ko nors atsigaivint. Po kelių minučių antrasis berniukas, pažiūrėjęs į savo stiklinę sulčių, nusiskundė: "Žiūrėk, jau pustuštė!" O pirmasis, pažvelgęs į savąją, nudžiugo: " O mano dar puspilnė!"

Gyvenime kasdien sutinkame žmonių, kurie vis mato tik tamsiąją pusę ir nuolat skundžiasi, ir tokių, kurie įžvelgia gerus dalykus, jais džiaugiasi ir už juos nuolat dėkoja. Prisimenu seną Persų posakį: "Verkiau, nes neturėjau batų, kol pamačiau žmogų, kuris neturėjo kojų..." Ne daiktai mums atneša laimę; ir tie visi tamsūs gyvenimo įvykiai ne būtinai yra nelaimė... jei pajėgiam juos įvertint ir už juos vis vien dėkoti...

O dėkingumą jausti kartais labai sunku, ypač, žmogiškom akim žvelgiant, didelės nelaimės atveju. Joni Eareckson, jauna mergaitė būdama, nerdama susilaužė sprandą ir tapo paralyžuota visam gyvenimui. Ji tegali pajudint galvą. Savo knygose ji aprašo, su kokiu kartėliu ji tai išgyveno, net burnojo prieš Dievą, ir kaip per savo 18-kos mėnesių gulėjimą ligoninėj pamažu, kitų tikinčių žmonių dėka ji priėmė šią baisią tragediją kaip Dievo dovaną. Dabar jos nuostabus gyvenimas kitiems — jau daug metų ji yra žinoma rašytoja, menininkė, kalbėtoja ir gražiausias krikščioniškas pavyzdys, kaip nelaimę paverst laime — daugeliui padeda atrast Dievą. Ji rašo: "Aš dėkinga Dievui, kad Jis davė man progą dalintis su kitais savo dėkinga širdimi, kurią tik per Jį įsigijau..."

Mums, lietuviams, kartais irgi sunku priimt visa tai, kas šiuo metu vyksta Tėvynėj — visus tuos sunkumus ir nesėkmes, kuriuos tenka išgyvent mūsų sesėms ir broliams. Kovojant su sunkia kasdienybe, lengva užmiršt dėkot už atgautą laisvę ir vieningai siekti jos visiško įgyvendinimo. Juk Jis nežadėjo žemėj Rojų, bet tikrai pažadėjo pagalbą, jei tik jos prašysim ir už ją dėkosim...

Pagaliau aš darbe! Atvažiavau laimingai. Sėdžiu prie savo darbo stalo ir su dėkingumu sukalbu maldelę, prilipintą prie mano rašomos mašinėlės: "Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu..." Dalinamės "kelionės" iš namų įspūdžiais su bendradarbėm, džiaugiamės, kad pagaliau nustojo snigt, geriam skanią kavą ir ... dėkoju Dievui už tas bendradarbes, už kavą, už šį snieguotą rytą — už tai, kad pabudau, kad gyvenu... Dėkoju už visus žmones savo gyvenime, nes per juos artėju į Jį — jų Kūrėją... Šį rytą tikrai tikiu, kad žmogus, kuris savo širdy išgyvena dėkingumo jausmą, yra laimingas žmogus.

■ 1993 m. spalio 5 d. paskelbta nauja, dešimtoji, popiežiaus Jono Pauliaus II enciklika "Veritatis Splendor" ("Tiesos spindesys"), ruošta beveik 6 metus. Joje yra svarstomi pagrindiniai krikščioniškosios moralės klausimai. Enciklika skirta visiems pasaulio vyskupams.

MALDA NŪDIENOS ŽMOGAUS SAMPRATA

A.ŠVABAITĖ-BRAZAUSKIENĖ

"Melskis ir dirbk!" Malda ir darbas — tai neišskiriami elementai krikščionio gyvensenoje. Šiedu elementai artimai tarpusavyje privalo būti susiejami, nes vienas be kito jie nepaveikūs. Jeigu mėgintume bent vieną kurį šių elementų išskirti ar nekreipti į jį dėmesio, arba vieną kurį jų pervertinti antrojo sąskaiton, tai reikštų iškreipti mūsų krikščioniškosios paskirties sampratą.

Malda — tai atsigręžus į Dievą asmeninis su Juo susitikimas. O darbas — tai savęs išreiškimas gyvenime, tai asmenybės saviraiška.

Siekiant asmeninio kontakto su Dievu, neretai žmogų tykoja pavojus susigūžti vien tik savyje, suktis tik apie save. Kitaip tariant, tykoja pavojus išsiugdyti subtilų ir nesąmonigą egocentrinį individualizmą.

Pamąstykime tad, kas toji malda, kąs tasai asmeninis kontaktas, susitikimas su Dievu.

Prancūzų mokslininkas paleontologas jėzuitas Tejaras de Šardenas yra pasakęs: "Seniau garbinti Dievą reiškė teikti Jam pirmenybę prieš daiktus ir žmones, juos Jam aukojant. O dabar 'garbinti Dievą' reiškia savo kūną ir sielą pavesti kūrybos vyksmui, kad pasaulis būtų užpildytas kietu darbu ir protiniu tyrinėjimu".

Taigi šiandien į maldą ir sakramentus negalim žiūrėti kaip į savaime paveikius. Kodėl? O todėl, kad pasinaudojus malda ar sakramentais, gresia pavojus manyti, jog dieviškoji malonė veiks pati savaime, tarytum kokia mechaniška ar magiška jėga. Vien tik laukti visur ir visada Dievo įsikišimo reikštų naujovišką tikėjimą magija ir mistifikacija (paslaptingų jėgų veikimu).

Daugelis tikinčiųjų maldą įsivaizduoja taip: atsiskyrus nuo supančios aplinkos ir jos problemų, susikaupti mąstymui apie Dievą ir Jo savybes ir šiam tikslui naudotis begaliniu kiekiu maldų ir atsidūsimų. Bet juk taip anaiptol nereiškia, jog tai bus asmeniškas susitikimas su Dievu. Tai atgyvenęs individualistinis būdas, galvojant, jog tuo būdu... tobulėjama. Tai tik nesuvokimas pačios krikščionybės esmės — autentiško sąlyčio su Dievu.

Juk Dievas Pats įsikūnijo Kristaus asmenyje ir krikščionybės centre pastatė ne ką kitą, o tarpusavio meilę. Ir Kristus tą meilę nuolatos liudija savo paties gyvenimu. Asmeniškai ir fiziškai buvodamas su žmonėmis, Kristus reiškėsi ano meto laike ir tam tikroje erdvėje kaip veiklus Dievas ir Žmogus kartu.

Mūsų malda, kurioje nėra nei trupinėlio įsipareigojimų konkretiems uždaviniams, konkrečiose situacijose, yra sterili malda. Tai tik tuščiažodžiavimas. Tokia malda netelpa į Įsikūnijimo logiką.

Jau popiežius Paulius VI įspėjo prieš vyraujančią rutiną maldoje, įspėjo ir prieš gatavų formulių piktnaudžiavimą. O kardinolas L. J. Suenens net taip išsitaria: "Šiandien kitų sugalvotos, gatavos maldų formu-

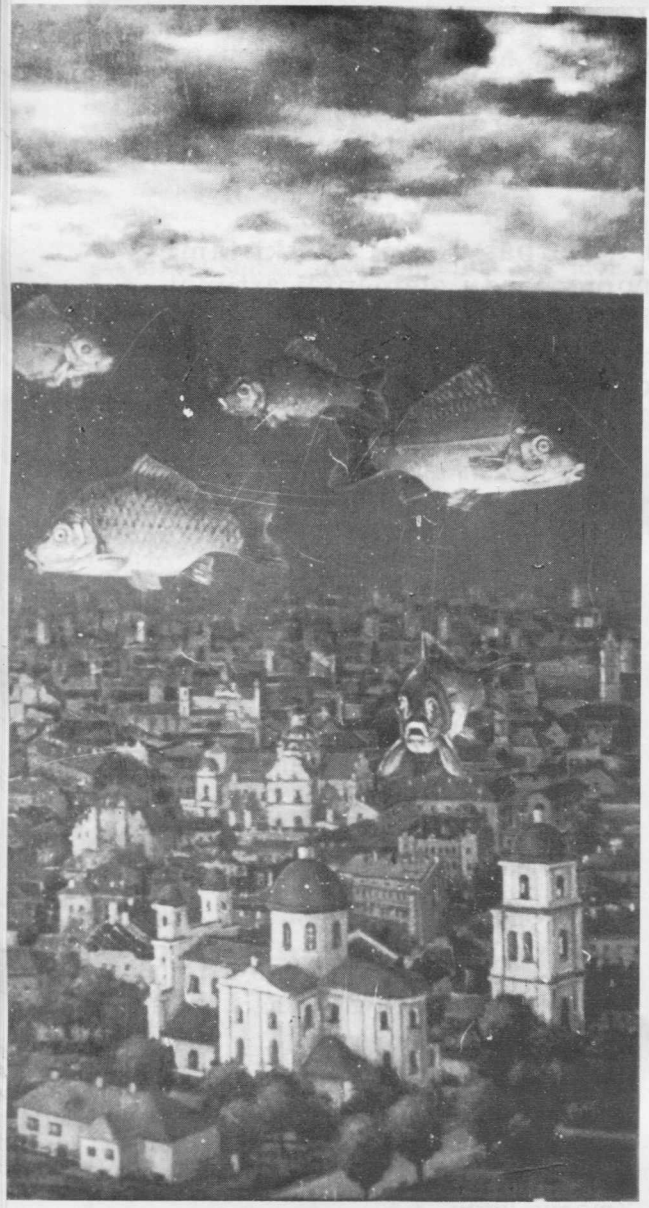

Paskendęs miestas *Algirdas Griškevičius*

lės jau paliekamos muziejui. Kiekvienas žmogus asmeniškai — savitai įsijungia dialogui su Dievu (t.y. maldai)".

Toliau kardinolas tęsia: "Šitie monotoniški, vien jausmus dirginantieji pamaldumo įgūdžiai sukuria religinę tuštumą, kurią šiandien būtina išgyvendinti" (Une nouvelle Pentecote: p. 117-118, 1974 m.) "Mes, — sako jis, — pernelyg esam pripratę prie ritualizmo, prie formalizmo, prie vadinamos 'gražios, tinkamos' maldos, pasirenkamos iš išleistų maldynų. Be tų maldų vadovėlių mes bijome atsidurti akis į akį su Dievu. Tuo pačiu be anų maldų formulių mes bijome ir atsidurti akis į akį su savo pareigomis ir su mus supančiais žmonėmis, kad įsižiūrėtume, ko jiems trūksta, o ką jiems privalome! Atskaityta, atkalbėta malda tarytum nuima nuo mūsų atsakomybę už šalia esantį žmogų".

Popiežius Paulius VI, kalbėdamas apie maldą ta prasme, kad ji vertingesnė už veiklą, leido aiškiai suprasti, kad jeigu žmogaus veikla nėra atremta į galutinius žmogaus gyvenimo tikslus, bei į jo gyvenimo prasmę, tai ji yra prieštaringa pati sau ir neišvengiamai veda į chaosą. Tokiu būdu bet kokios žmogaus veiklos išeities tašku privalo būti malda — dialogas su pačiu žmogaus Autoriumi — Dievu.

Pagaliau tikintysis privalo įsisąmoninti, jog jis sukurtas ne iš nieko, o iš paties Dievo Būties gelmių (Jonas Paulius II). Todėl žmogus privalo įrodyti savo gyvensena, kad yra Dievo dalininkas. Gero kataliko etiketė — tai visų pirma, jo krikščioniška gyvensena, krikščioniška saviraiška.

Seniai atgyvenus pažiūra, kad "geras katalikas" yra tasai, kuris vien uoliai atlikinėja visokias kulto apeigas bei religines praktikas. Sąžinė ir Apreiškimas žmogui atskleidžia, kaip jis privalo kitiems padėti, kad ugdytųsi jų, tų kitų, kūrybinės galios.

Taigi tikintysis su Apreiškimu ir su Kristaus Įsikūnijimo faktu privalo būti žmonijos avangarde (priešakyje), o ne ariergarde

(uodegoje). Tai reiškia, kad privalu geriausiai panaudoti gautuosius talentus, išsimokslinimą ir patirtį. Tai būtina tiek siekiant išskleisti savąją prigimtį, tiek patraukti mus supančius žmones savo gyvenimo būdu, tarytum magnetu, kad ir jie kurtų gėrį, o ne blogį. Katalikas, atsidūręs vienodose sąlygose su indiferentu ar netikinčiu, privalo būti:

darbštesnis moksleivis, stropesnis studentas, geresnis darbininkas, atidesnis gydytojas, kūrybingesnis menininkas, sąžiningesnis prekybininkas ar verslininkas, atsakingesnis tarnautojas.

Tad "išpažinti" savo tikėjimą ir reiškia ne ką kita, o tarpusavio santykius paversti bent jau žmoniškais. Juk užsidarymas savo kiaute reiškia užsidarymą egoizme. O tokia būsena suardo harmoningą asmens santykį su kitais. Visų pirma tai liečia pačius artimiausius mums žmones.

Grynas nesusipratimas ir klaida, krikščioniui palikus savo namus "netvarkoje", išeiti į plačius "veiklos barus". O tai mūsų dienomis ne taip jau retas reiškinys, kai vadinamieji "apaštališku uolumu degantieji" katalikai imasi "veikti". Neretai tokia "veikla" tėra dekoracija, propaganda be turinio. Tačiau koks aktyvumas, bėgiojimas, koks energijų eikvojimas, sensacijų ieškojimas! Tai vis egzaltuotų jausmų dar didesnis padirginimas, neturįs jokios išliekamosios vertės. Ir dažnai tokia butaforija (išorinis, reklaminis blizgesys) "siekia" į tikėjimą patraukti kitus — ir tai vadinama "apaštalavimu"...

Kaip pigiai mes džiūgaujame, kai tokiu būdu mums pasiseka patraukti kokį jauną žmogų "bendron maldon", sekmadienių adoracijoms, bendron Eucharistijon! Tuo tarpu, kai jo gyvensena — kaip buvo iki šiol sterili savo konkrečia kasdienybe, taip ir pasiliko sterili... Moksleivis, kaip buvo vidutiniokas ir tinginys, toks ir pasiliko. Studentas, kaip buvo pravaikštininkas ir "špargalkų" medžiotojas, toks ir pasiliko. Bendradarbis, kaip buvo simuliantas ir aplaidus darbe, toks ir likosi. Arba šeimos tėvas ar motina — kokie menki pavyzdžiai savo vaikams buvo, tokie ir likosi... vieni jų, įsijungę į kultų apeigas, jas įmantriai gausina, o kiti savo tiesiogines pareigas iškeičia į pagausėjusio kulto apeigų praktiką, tuo būdu save laikydami labiau už kitus Dievą mylinčiais...

Koks paradoksas! Tarytum Šv. Dvasia mus įtaigotų skatinti vieni kitus tingėti, dangstantis "apaštalavimo" vardu. O mes į tai žiūrime pro pirštus.

Kristų nešti pasauliui tai reiškia Jį nešti savo gyvensena, pilnakrauju krikščioniško gyvenimu, neatidėliojant nei paprasčiausios pareigos ir jos nuo savęs nenustumiant. Pasauliui rodytis, jog esi tikintis, savo tikėjimo Dievu neišsigini, tai nereiškia tik akis į dangų pakėlus apie Dievą mąstyti, Jį kontempliuoti. Ir, anot kardinolo Suenens, manyti, jog tuo būdu kitus į tikėjimą atvesi. Savo tikėjimo Dievu neišsiginti tai reiškia žiūrėti į žemę, tai yra, žiūrėti į žmones, į juos atsigręžti, tai į savo pareigas žiūrėti Kristaus akimis (ib. 125-126 pp).

Toksai tikėjimas, tokia malda, kuri kaskart nepadaro žmogaus nors truputį geresnio, kuri neatnaujina žmogaus — tai didžiulė ir pavojinga mistifikacija (apgaulė), sako kanauninkas A. Dondeyne Liuveno Universiteto profesorius (iš jo knygos "Tikėjimas klauso, ką kalba pasaulis").

Jautrumas kitam, kito atjauta, meilė ne žodžiais, o veikla — tai tasai lakmuso popierėlis, tai testas, kuris parodo, kuo mums yra Dievas — toli Jis nuo mūsų, ar čia pat? Suprantu Jį, ar ne? Girdžiu Jį, ar ne? Ar aš su Juo, ar aš tik sau? Ir kitokio įrodymo mūsų tikėjimui, mūsų Dievo meilei nėra. Ir neieškokime!

Tikra meilė skatina pirmiau duoti, o ne išnaudoti. Ji skatina tą kitą asmenį savo dėmesiu sušildyti, su kitu pasidalinti. Juk išnaudoti galima ir kito kantrybę, ir kito laiką. Išnaudoti galima ir pasiglemžiant kito

teisę į poilsį, pasiglemžiant ir kito teisę į patogesnę padėtį, kito teisę į mokslą.

Pasidalinti nėra lengva. Pasidalinti reiškia ne tik neišnaudoti, o tai reiškia suvaržyti savo apetitą, pasakyti sau "ne", kai kyla noras iškilti virš kitų, kyla noras kitus sau pajungti.

Taigi, nesant nusiteikimo atsigręžti į kitus su meile, negali būti nė autentiškos maldos. Gražiai yra M. Leplay pasakyta: "Dievas nepraleidžia savo laiko bažnyčioje, nei savo amžinybės danguje". O juk mes įpratę dažniausiai tik maldomis reikšti savo tikėjimą, maldomis, kuriose rutina (įsibėgėjimas), šnabždesys be turinio: "naudojuosi malda, kuri netiki, ką šnabždu aš"... Mes savo maldų esmę dažniausiai paskandiname galybėje pseudomaldų (netikrų maldų). Kristus, išmokęs mus kreiptis į Dievą Tėvą žodžiais "Tėve mūsų...", įspėjo "nedaugiažodžiaukite!"

Kiekvienas mūsų tariamas žodis, kreipiantis į Dievą, jau įpareigoja mus ne tik prieš mus save, bet ir prieš tuos, kurie žino, jog mes Dievą tikime. Mus įpareigoja ir prieš tuos, kurie stebi mūsų gyvenseną, kokia ji yra. Mūsų žodžiai, tariami Dievui, privalo virsti veiksmu.

Dialoge su Dievu mes per dažnai nenorim ar nesugebam įsiklausyti, ką pats Dievas mums pasakytų. Tai yra, mes neįsiklausom, ką mums kalba mūsų pačių sąžinė ir Apreiškimas. Mes tik skubam patys pirmi prabilti ir šnekėti, šnabždėti. Ir vis norim, kad mums priklausytų paskutinis žodis ne tik gyvenime, bet ir akistatoj su Dievu — maldoje.

Štai mes žegnojamės. Tačiau, tardami "Vardan Dievo Tėvo"... kitaip tarus, "Dievo Tėvo vardu, Dievo Sūnaus vardu, Šv. Dvasios vardu", aš noriu pradėti šią dieną, pradėti šį užsiėmimą, pradėti šį savęs pastiprinimą maistu ar užbaigti šią dieną. Mes visus tuos žodžius tariame visai automatiškai, pagreitintai, skubotai... Ir į šiuos žodžius mes neįdedam jokios konkrečios minties, jokio turinio. Tai šitaip mes atkalbame tas maldas, tą rožinį... Ir šitaip mokome atkalbėti savo vaikus ir pasiliekam visai ramūs, kad štai "atliekame" savo pareigą Dievui...

Ar tai asmeninis susitikimas, asmeninis kontaktas su Dievu? Ar tai bus tasai "dialogas" su Dievu: Ne, ne ir ne! "Ši tauta (lietuvių!) mane garbina lūpomis, bet jos širdis toli nuo manęs"...

Malda rytą, tomis keliomis minutėmis, akis į akį su Dievu, privalo savo esme būti ir perspektyviniu planu, kaip aš dienos būvyje kursiu tą gėrį, kuris turėtų būti išliekamosios vertės, kuris turėtų amžinąją prasmę. Tuo būdu ryto malda privalo būti visos mano dienos išeities momentu. O sekmadienio mišios — išeities momentu visai savaitei, visos mano veiklos, visokeriopos saviraiškos su žmonėmis direktyvos.

Malda — tai pats svarbiausias momentas gyvenime, nes be šito perspektyvinio plano, be apmąstymo, mūsų veiksena bus prieštaringa ir krikščioniškai nepažangi. Jeigu nūdienos įvairių institucijų, įvairių sričių veikloje yra būtinos, vadinamos "penkminutės", kurios kartais prasitęsia ir valandą, ir ilgiau, tai kaip apspręsti tokį Dievo tautos narį, kuris, ryte atsikėlęs, eina į Dievo dieną, į Dievo darbą be "penkminutės"!?

Nūdienos malda — tai ir nūdienos mąstymas drauge. Tai aiški, atvira akistata su Dievu, tai pasitarimas su Juo. Pasitarimas be užuolankų: pasitarimas, ką ir kaip veikti. Dievas — mūsų mokslo versmė. Jis — mūsų žinių versmė. Jis — mūsų sugebėjimų jėga. Jis — mūsų kasdienos rikiuotojas. Jis — mūsų tarpusavio meilės garantas, laidas.

Taigi maldą ir mąstymą šiandien reikia suprasti ir atlikti ne kaip formulių ar citatų rinkinį, kuris amžių eigoje buvo padiktuotas ano meto aplinkybių ar autoritetų. Teisinga, gerai suprasta malda neturi savyje nieko magiško ir automatiškai neveikia. Tikra

malda — tai toks dialogas su Dievu, kai Dievas tavęs klausosi, kaip tu Jam atsiskleidi, ar visiškai, ar tik pusiau. O gal ir visiškai neatsiskleidi? Dievas tavo maldos metu nori išgirsti, kaip tu priimi Jo nuorodas, kaip tu suvoki savo įsipareigojimus, kaip tu atjauti kitus Jo vaikus. Ar tu užsimerki prieš konkrečias situacijas, kai reikia kitą apginti, kitam čia pat padėti. Juk Dievas į mus kalba per kitus žmones. Jis ir sau pagarbos laukia per kitus žmones, per mūsų elgseną su jais.

Tie, kuriems rūpi patiems atsinaujinti, visa Kristuje atnaujinti, kuriems rūpi būti autentiškai Dievą–Meilę tikinčiais, dažnai nėra pratę asmeniškai su Dievu susitikti čia kalbėta prasme. Tokiems Jėzus atrodo toks beasmenis, toks, tarsi, pasaka, mitas ar legenda.

Sakoma, ko nepažįsti, tai to ir nepamilsti, o kaip nežinai, tai to ir netrokšti ir nesieki. Tad kiekvienam reikia arčiau susipažinti su Jėzumi Dievu. Jį mums priartina N. Testamento knygos. Jose aprašytas Jo Asmuo, Jo pažiūros, Jo gyvensenos bei elgsenos pobūdis su įvairiausiais žmonėmis. Tenai Jėzus išryškėja kaip Dievas–Meilė ir žmogus kartu. Todėl kam kam, o jau mums, tikintiesiems, šita Jėzaus biografija — tai aukso fondas. Iš šito fondo mes galim nuolatos semtis praktiškos naudos, kaip mums patiems reiktų gyvenime tvarkytis. Juk ne paslaptis, kad vien tik beskaitant iškilių žmonių biografijas, kyla susižavėjimas jų gyvensenos bei veiklos būdais. Ir mes esame paskatinami jų pavyzdžiu tvarkyti kai kuriuos savo gyvenimo momentus.

Gilindamiesi į Jėzaus gyvenimą, mes ir nepastebėsime, kaip Jis įeina į mūsų gyvenseną, ją perkeisdamas, ją sudievindamas. Bent po minutę kasdien susitikinėdami su Jėzumi šiuose puslapiuose, mes suvoksime ir kas tie fariziejai, kurie tariasi pateksią palaiminton būsenon — amžinybėn. Vien dėl to, kad daug žodžių vartoja, garsiai melsdamiesi. Mes ir savyje išryškinsim daugel tų fariziejiškų bruožų. Juk ir apaštalus Kristus mokė: "Nedarykite, kaip jie" (Mt 7, 12).

Prisikėlęs Kristus ragino savuosius būti mąstančiais žmonėmis ir drauge veikliais. Reiškia, tokiais, kurie veikliai gausintų gerumą, aktyviai jį kurtų, kad visi laimingi pasijustų. Kristus reikalauja, kad visi, kurie Jį tikime, pavirstume ta teisybės tauta, tokiais, kurie aktyviai naikintų neteisybes, naikintų nelaimes. Mus kviečia ir ragina būti tokiais, kurie išlygintų skriaudas — tiek savo padarytas skriaudas, tiek kitų. Mus ragina atsisakyti prievartos, išbraukti iš mūsų kasdienos išnaudojimą, laiku ir operatyviai padėti vieni kitiems, išraunant su šaknimis visokio blogio priežastis.

O kaip esti iš tikrųjų? Ogi, jeigu mes šiaip taip prastumiame savo kasdienines pareigas tiek darbe, tiek buityje, arba, jei tariamės, jog be priekaištų atlikinėjame kulto pareigas, tai savo sąžinėse susikuriame ramybę, jog jau visa padarėme...

Mes labai linkę pasikliauti sentimentais ir juose save užliūliuojame. Apraudam Jėzaus mirtį ant kryžiaus, kai tuo tarpu turim save apraudoti, jog gyvename visai nekrikščioniškai. Mes labai lengvai atsisakome tokio Dievo, kuris braunasi į mūsų sąžines, priekaištaudamas, jog mes ne tiek geri katalikai, kaip patys save laikome, ar norim, kad kiti mus girtų tokiais esant...

Popiežius Paulius VI yra pasakęs: "Tegu kiekvienas save ištardo, ko jis nepadarė ir ką jis turėtų padaryti". Reiškia, mes turim paieškoti, pasidairyti, ką teigiamo, ką gero, ką pozityvaus galim padaryti. Mes privalom pradėti čia pat, nuo savo durų, o ne nuo svetimų. Reikia patiems pratintis ir savo vaikus bei mokinius pratinti, kad atspėtų, kam ir kuo reikia padėti, kam ištiesti pagalbos ranką, kam ištiesti ne tuščią delną ir neprašius, kam ištarti ne tuščią žodį.

Dalintis reikia! Žmonės, kuriems labai reikalinga pagalba, paprastai neišdrįsta jos

paprašyti. Neieškokim kur nors kitur, ar kituose atsakomybės ar kaltės dėl blogio ar nusikaltimų, ar nesklandumų, kurie atsiveria prieš mūsų akis darbe ar kelyje į darbą ar po jo. Turim čia pat stengtis tą padėtį taisyti geru žodžiu, ištiesta pagalbai ranka.

Tai tokia yra Kristaus programa — tas kitas, tas svetimasis, tai jis, tas "artimas". Savo maldoje, savo akistatoje su Kristumi aš ir privalau su Juo aptarti šitą programą. Tai Jo programa, o drauge ir mano, nes Jis man patikėjo ją vykdyti.

Ši Kristaus programa tai ir yra kiekvieno Kristumi tikinčiojo charta (pagrindiniai dėsniai), kuri reikalauja būti realizuojama kiekvienu dienos momentu. Kristus, įsikūnijęs Dievas, parodė ir įrodė, kokie mes privalom būti su kitais, jeigu norime būti pakelti į dieviškąjį rangą, Dievo vaikų rangą. Dievas nelaukia kitokio garbinimo, o laukia meilės vienas kitam. Tai nelengvas įpareigojimas.

Mes dažnai įsijaučiame į savo darbus, bet neįsijaučiame į gyvus, mus supančius žmones. Mums mažai rūpi visi kiti: "Kas man darbo! Atsitrauk! Eik šalin!" Ir jei ne garsiai, tai patyliukais vejam nuo savęs kiekvieną, dėl kurio mums reiktų šiek tiek pajudėti ar atsisakyti kokio grašio.

Mes vengiame, kad kiti savo rūpesčiais mums "balzgintų galvą". Neretai iš šalies tik ir girdi "protingus" patarimus "Nesikišk! Ko lendi, jei tavęs tai neliečia!" Taip. Tai vis tų "protingųjų" patarimai...

Kai kam religija — tai tartum kokia paguoda ir niekas daugiau. O juk priešingai! Religija — tai būdas mūsų meilės sugebėjimas subrandinti. Religija anaiptol neapsaugo mūsų nuo rizikos, o priešingai: ji meta iššūkį imtis reikalo. O antra vertus, religija tai ir ne skydas nuo visokių negandų!

Gyvenant svarbu ne abstrakčios idėjos, o pati išgyvenama tikrovė. O egoizmas mus lenkia simuliuoti. Pavyzdžiui, po Jėzaus mirties, po tokios šiurpios egzekucijos apaštalai užsirakino. O po prisikėlimo — atvirkščiai: jie ėjo į sinagogas. O tai juk buvo pavojingiau, negu pasilikti "namie". Kodėl? Ogi todėl, kad sinagogose sėdėjo Jėzaus priešai. Jėzaus teisėjai, Jėzaus budeliai.

Ir mums nebėra kito kelio, kaip kova už tiesą, kova už vieni kitų pagarbą, orumą, sugyvenimą. Bent jau už žmoniškus santykius tarpusavyje, už tarpusavio pagalbą, už vienybę, už taiką.

Kaip aiškintis čia pavartotą žodį "kova"? Tai kova su savo nepaslankumu, kova su savo nedrąsa, kuri anaiptol nėra dorybė. Neretai tai yra grynių gryniausias nusikaltimas, baimė. Mes bijome kitų pajuokos, patyčių.

Tai ir kova su savo "nusimuilinimu", su savo išsisukinėjimu, su savo tingėjimu, su savo abejingumu. Tai kova su savo pataikūnišku tylėjimu, kai kiti aiškiai blogai elgiasi kitą skriausdami. Tai kova su savo egoizmu. O ši kova mūsiškiui "aš", tai jau visai nepakeliui. Juk manoji būtybė taip jau artimai sulipusi su savo egoizmu, kad tasai "aš" ir egoizmas manyje, tai viena... Tai tarytum viena būtybė. Ir mes jokiu būdu nenorim atsiskirti nuo to savo egoizmo. Juk jeigu mes liksime vieni, be to egoizmo, tai mūsų laukia patyčios: "šventoji, mamos dukrelė, mamos sūnelis..." ir panašiai. Šios patyčios skaudžiai žeidžia mūsų ambiciją. Toji pašaipa, kai neprisijungiame prie tų, kurie kitus skriaudžia, kai prisijungiame prie abejingųjų, ar kai imamės skriaudžiamus ginti, mūsų viduje taip garsiai suskamba tik todėl, kad tas mūsų vidus toks tuščias, toks tuščias. Juk tuščioje ertmėje viskas garsiai skamba...

Malda. Šiandien malda privalo tapti dalykine malda. "Vardan Dievo..." tai ne vien akistata ryte su savo Kūrėju, gyvybės Davėju. Malda gimsta jau tada, kai pradedame tik trokšti to momento, kaip tą asmeninį susitikimą su Dievu pradėti. Malda — tai ne vien tik tas momentas, kuriuo ryte ar vakare aš konkrečiai su Dievu atsiduriu akis akin.

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE

JONAS LAURIŪNAS

7. Žodžio liturgija (I)

Šv. Augustinas prisimena iš savo jaunystės tokį atsitikimą. Milane jis dėstė iškalbos mokslą, literatūrą. Vieną karštą dieną, išvargęs nuo užsiėmimų, nuėjo į sodą pailsėti. Medžių paunksmėje norėjo atsigauti. Bet kažkas graužė širdį. Toks gyvenimas, kaip iki šiolei, jam nusibodo ir ilgai tęstis negalėjo. Kaip dėstytojas, jis buvo viskuo apsirūpinęs, bet prabanga jau jo nepatenkino. Jis priklausė krikščionių atskalai — manichėjams, tačiau jų filosofija atrodė jam nepakankamai gili ir rimta. Jis ieškojo išeities, jo dvasia buvo nerami, nepatenkinta. Kaimyniniame sode žaidė vaikai, ir jis girdėjo, kai jie dainavo: "Imk ir skaityk, imk ir skaityk". Jis sukluso. Paprasta vaikų dainelė paveikė jį. Ant staliuko sode gulėjo krikščionių Šv. Raštas. Nesąmoningai jis ištiesė ritinį ir atsitiktinai užmetė akį į vieną eilutę. Tai buvo laiškas romiečiams 13 skyriaus 11 eilutė: "Supraskite, koks dabar laikas. Išmušė valanda jums pabusti iš miego..!" Šis skaitinėlis jį sukrėtė. Veikiai jis nuėjo pas vyskupą Ambroziejų ir pasisakė norįs apsikrikštyti. Biblijos skaitinys jam buvo proga apsispręsti, atsiversti.

Šv. Mišiose skaitomos Šv. Rašto ištraukos — tai vadinamoji ŽODŽIO LITURGIJA. Šis momentas turėtų mūsų sielose panašiai nuskambėti kaip Augustinui: "Imk ir skaityk!" Mes skaitome, girdime. O dažnai šie skaitiniai mums per vieną ausį įeina, per kitą išeina, nepadarę jokio įspūdžio. Bet kartais koks nors vienas sakinėlis, mintis, žodelis užkliūva ir palieka įspūdį mūsų sieloje — įvyksta kažkoks pasikeitimas.

> Štai turtuolis Antonijus Egipte, savo gimtojo miesto katedroje, kažkurį sekmadienį žodžio liturgijos metu išgirsta sakinį: "Viską palikti!" Jis išeina iš bažnyčios, parduoda savo turtą, eina į dykumą ir tampa vienuoliu.

Su juo atsitiko ne kitaip, kaip su senovės karaliumi Dovydu. Jis nusidėjo. Įsibrovė į draugo šeimą, tapo žmogžudžiu. Tada ateina pas jį jo patarėjas pranašas Natanas. Šis pasakoja paprastutę kasdienišką istoriją: — vienas turtuolis pagrobia iš savo neturtingo kaimyno, kurs turėjo vieną avelę, gyvulėlį, jį nudobia ir paruošia svečiui

---

Malda — tai ir kiekviena mano mintis gerumo linkme, tai kiekvienas mano sąmonėje gimstantis planas, kaip ir kuo galėsiu kitam padėti. Malda — tai ir kiekvienas atlaidus žodis, kai mane kas nors užgauna žodžiu ar veiksmu. Malda — tai ir kiekvienas jautrus, atidus dėmesys kitam.

Ir priešingai, kiekvienas kietas, indiferentiškas gestas, kiekvienas šiurkštus, netiesus ir neteisingas žodis, kiekvienas abejingas judesys byloja, kad aš nesimeldžiu! Tai reiškia, jei aš tariu maldos žodžius po kurio laiko, tai aš meldžiuosi tiktai sau. Taigi tokiu atveju mano rytmetinė ar vakarinė malda — tai netikra malda, nei skatiko neverta.

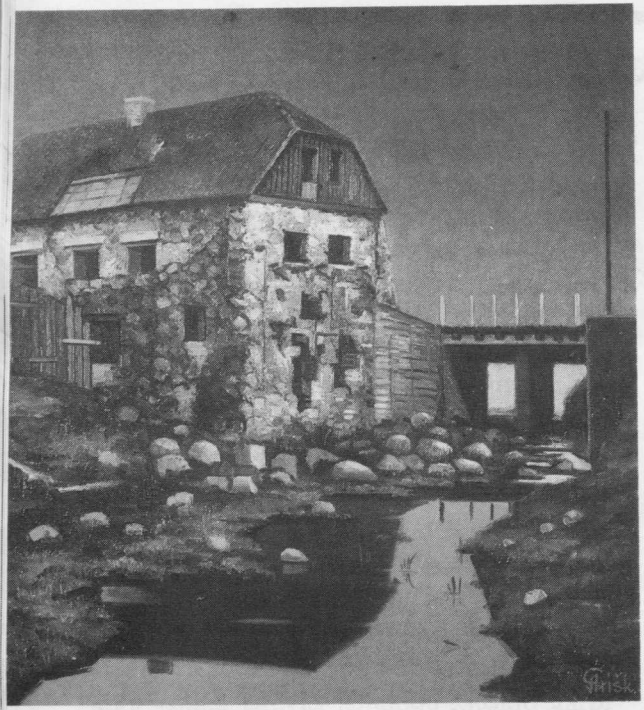

Senas Malūnas *Algirdas Griškevičius*

vaišes. Dovydas klausosi, bet nieko nesupranta. Jis nori nubausti aną žmogų, padaryti tvarką ir klausia: "Kas yra šis žmogus?" Tada išgirsta atsakymą: "Šis žmogus — tai tu" (2 Sam 11).

Klausymas virsta susitikimu su neprasta tiesa. Dovydas, pataikytas į širdį, atsiverčia, pasikeičia.

"Šis žmogus — tai tu!"
Kiekvienas skaitinys šv. Mišiose turėtų paliesti kiekvieną dalyvį.

Bet ne kiekvieną kartą tai įvyksta. O gal greičiau — tai mažytis grūdelis, kuris nepastebimas įkrinta į sąmonę ir ima pamažu veikti. Kitą kartą įkrinta kitas grūdelis. Paskui pasirodo plonutis stiebelis. Žmogus atranda naują požiūrį, naują stebėjimo tašką. Jame įvyksta atsinaujinimas, pasikeitimas, atsivertimas.

Prasideda žodžio liturgija, skaitymai. Jie turi virsti pokalbiu. Kur nuaidi žodis, ten turi būti ir atliepis. Kur kalba, ten turi būti ir pokalbis. Šv. Mišiose žodis negali būti vien monologas, kalbėti turi ne tik viena pusė, bet ir kita. Tiktai atliepis parodo, ar žodis buvo išgirstas, ar jis pataikė, ar pro šalį praėjo. Tiktai atliepis parodo, ar žodis palietė širdį: "Šis žmogus — tai tu"

Savaime suprantama, atsakymas negali būti mechaniškas, kaip kai kuriuose pokalbiuose "Taip, taip! Žinoma, žinoma". Toks atliepis monologo nepadaro dialogu. Taip pat negera būtų, jei skaitinius šv. Mišiose suspaustume vieną prie kito, sugrūstume: reikia kiek laiko pagalvoti, įsijausti, pamąstyti.

Mišiose yra parinktos atitinkamos psalmės, atitinkami posmeliai bei eilutės. Kas pagal galimybes pasinaudoja šiais tekstais kaip malda arba savaip pasisavina, pergyvena skaitinius, tas užmezga pokalbį su Dievu, į Dievo žodį atsiliepia žmogaus žodis.

Žodžio liturgija nėra kažkas nauja Bažnyčioje. Tai žinojo jau Sinagoga.

Izraelitai šeštadieniais — subatoje klausydavosi Šv. Rašto skaitymo — Įstatymo ir Pranašų. Esdro knygoje (8) net išsamiau yra aprašyta tokia praktika. To izraelitai laikėsi visada. Evangelijose randama užuominų apie šį žydų paprotį (Lk 4,16-21).

Žydų tauta buvo išaugusi ant Biblijos žemės. Kas šeštadieniais girdėdami skaitant sinagogoje Šv. Raštą, jie gerai žinojo tekstus, ką matome, pvz., iš Lk 24,27 teksto, kuris skaitomas velykiniu laikotarpiu ir kur pasakojama, kaip Kristus, pasirodęs Emauso mokiniams, savo kalbą rėmė Šv. Rašto vietomis, kaip gerai žinomomis pašnekovams.

Tokia buvo senųjų tradicija. Šiais laikais susidarė kita tradicija: liaudis turi skaityti vadų raštus, juos prenumeruoti... Kinijos liaudis buvo aprūpinta Mao knygute, Vokietijoje buvo šlovinama Hitlerio programinė knyga "Mano kova". Rytais radijas apšviečia visus vyriausybiniais straipsniais bei nurodymais. Palyginkime, kur daugiau gelmių, prakilnumo, svorio, minties ir tiesos yra — šių "vadų", ar Biblijos skaitiniuose?

Kaip žinome, krikščionys Biblijos skaitymą įvedė į savo Eucharistijos šventimą, sekdami žydais. Seniau didesnėse šventėse būdavo trys skaitiniai; ilgainiui liko du, dabar II Vatikano Susirinkimas įvedė vėl tris skaitinius sekmadieniais ir didesnėmis šventėmis. Šiokiadieniais yra du skaitiniai.

Skaitinių prasmė — ne tik prakalbinti atskirą žmogų: "Šis žmogus — tai tu!" Jų vertė — ne tik žmogaus vidun įsiskverbti. Skaitiniai — tai ***dabartis,*** išsipildymas to, kas skaitoma. Kristus pasakė Nazarete: "Šiandien išsipildė ką tik girdėti Rašto žodžiai".

> Skaitinys yra ne tik pranašavimas, informacija. Jis yra faktas įvykis. Tai, kas skaitoma, vyksta šiuo metu ir čia.

Sakysime, skaitant Kristaus Kančią, girdime apie Viešpaties mirtį ir klaupiamės. Išganytojo mirtis nėra tik praeitis, kažkada įvykus. Tai ir dabartis — mes pergyvename, jos pasekmės liečia ir mus, mūsų laikus.

Dieviškosios paslaptys yra ne tik praeities dalykas — jos apima visus laikus, jungia kiekvieną žmogų. Kristus yra ne tik sakramentiniuose pavidaluose, bet ir žodžio liturgijoje, nes tai, apie ką skaitiniuose pasakojama, yra ir dabar realu. Tai ypač tinka Evangelijai.

Ši mintis gali iškelti kai kurių nesusipratimų. Esamybė gali būti įvairių laipsnių. Sakysime, gyvybė augale, gyvulyje, žmoguje, Dieve — nėra vienodo lygio. Panašiai yra ir su mūsų Viešpaties esamybe maldoje ir žodyje — ji nėra tokio laipsnio kaip Eucharistijoje, o tačiau yra tikra esamybė. Viešpats kalba. Jo veikla tęsiasi. Jo meilė yra čia. Jis tikrai yra čia esantis.

Evangelijai tinka tai, kas slypi žodžiuose: "Mokytojas atėjo ir šaukia tave" (Jn 11,28). Jis yra čia. Žodžio liturgija — tai ne tekstų perskaitymas, lyg pranešimas per radiją ar vakarinės žinios.

> Tas, kuris skaito Biblijos tekstus, paskolina Viešpačiui savo lūpas ir burną. Bet tikras kalbėtojas yra pats Kristus. Tai Jis sako: "Ateik ir sek mane!" Jis sako: "Pasitikėkite!"

Kristaus žodis — tai išgelbėjimas mums, jeigu priimame jį tikėjimu. Kristus dažnai savo žodžius baigdavo šūksniu: "Kas turi ausis, teklauso!" (Mt 11,15). Mūsų dėmesys Dievo žodžiui, mūsų pagarba Šv. Rašto tekstams tebus mūsų tikėjimo rodiklis ir mūsų meilės Kristui ženklas.

■ 1992 m. duomenimis, Lietuvoje veikė 675 bažnyčios, buvo 686 kunigai. Veikia 17 moterų vienuolijų (su apie 1.000 seselių) ir 5 vyrų vienuolijos: saleziečiai, jėzuitai, marijonai, domininkonai ir pranciškonai.

■ Liepos mėn suėjo 50 metų nuo Telšių vyskupo Justino Staugaičio mirties. Jis buvo politikas, diplomatas, spaudos darbuotojas, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, Telšių kunigų seminarijos steigėjas. Jis mirė, pergyvenęs pirmąją bolševikinę okupaciją, vokiečių okupacijos metu. Jo įpėdiniai vyskupai Borisevičius ir Ramanauskas mirė bolševikų nukankinti.

Kai kurie išgyvenimai neužsimiršta, o kaip ilgalaikis vaistas savo šilimą, šviesą ar mintį metų metus leidžia. Vieni — vaikystės, kai žmogaus vertybės visam gyvenimui sušoksta. Kiti — suaugusio žmogaus, kai Viešpats mūsų kelius tiesina ir taiso.

IŠ GYVENIMO PAMOKŲ

Antanas Saulaitis, SJ

Laiptų pamoka

Tėviškės namelis — dviaukštis, aukštyn žemyn daug kartų per dieną. Ant palaiptės visuomet kas nors padėta užnešti ar nunešti, kad tuščiomis nevaikštinėtume. Ir šiandien žmogus stengiesi kelis darbus iš karto atlikti, vienu "ratu" kelias vietas apvažiuoti, kiekvieną progą ir minutę kuo geriau išnaudoti.

Pamokslai apie pinigus

Visas didžiulis JAV katalikiškų mokyklų bei parapijų tinklas išlaikomas grynai savanoriškomis aukomis. Ne veltui buvo sakoma, kad klebono didžiausias sielovados rūpestis yra lėšos parapijos patarnavimus bei pastatus išlaikyti. Jaunystėje tiek prisiklausęs pamokslų apie pinigus, žmogus nusprendi pripažinti, kad savo bažnyčią išlaikyti padėti — krikščioniška pareiga, tačiau apie tai pamokslus tesako labiau sugebantys.

Pyktis

Kaip visai pagrįstą pyktį išreikšti? Jei daiktas užkliūna, paspiri; jei įrankis neveikia, sviedi šalin; jei kas nesiseka, trenki kumščiu. Kartą dirbtuvėlėje kažką taisai ar taisaisi, nepasiseka, spiri smarkiai į duris. Ir po kiek gyvenimo dešimtmečių supranti, kad vargšai įrankiai, lentos, vinys ar dažai — visai nekalti. Dabar tik iš savęs pasijuoki, kai koks prietaisas neveikia ar daiktas netinka.

Kitokia užduotis

Su seserimi stovime prie motinos karsto šermeninės lankymo valandų pradžioje. "Ką sakyti, kaip elgtis?" žmogus galvoji, kol sesuo pašnibžda: "Dabar mes turėsime kitus paguosti". Ir tas mazgas širdyje atsileidžia, kai reikia rūpintis ne savimi, o kitais, kurie liūdi pagal savo ryšį su mirusiąja.

Į dangiškąją puotą

Jėzus tiek kartų apie žmonių savitarpio ryšį Dievo akivaizdoje kalba kaip apie puotą. Pirmieji krikščionys šią eschatologinį Eucharistijos atspalvį labai jautė, kaip ir po Vatikano II šv. Mišiose sakoma: "Laimingi, pakviesti į Avinėlio puotą". Jėzuitų naujokyne kažkaip dangaus karalystės puotos įvaizdis iš Šv. Rašto studijų bei apmąstymo buvo tiek ryškus, kad atsiskirdami vis sakydavome: "Pasimatysime trečiadienį. O jei ne, tai iki mesijinės puotos". Pusiau su humoru tarti žodžiai išlaikė mintį, kad dabar laikas susitaikyti, sugyventi, suartėti, nes danguje nebūtų jauku, jei Viešpats pasodintų šalia žmogaus, su kuriuo reikėjo čia žemėje susiėsti, kurį reikėjo spaudoje išvanoti, apkalbėti, ar kurio reikėjo vengti.

Išmintingi norai

Jėzuitų naujokyne, kaip ir normaliame gyvenime, kiekvienas turi kokias nors pareigas. Nors daržą prižiūrintysis už šiltnamį neatsakė, dažnai pasitardavome. Norėdamas pelių atsikratyti, šiltadaržio vedėjas nusprendė dujomis jas išnuodyti. Saulė pusdienį kepino pro stiklus, kol pelės saugiai savo urvuose slapstėsi, o mūsų daržui skirti keturi šimtai pomidorų daigų nuo dujų sunyko. Ne visada užtenka tik gerų norų kam nors pasiekti.

Šventoji Dvasia

Senelė kas trečiadienį savo sūnaus šeimai melsdavo Šventosios Dvasios, tai Dievo Dvasios buvimas ir veikimas nebuvo naujiena. Prieš dešimtį metų Romoje du šimtai dvidešimt jėzuitų iš viso pasaulio rinko savo naują Vyresnįjį (liaudiškai vadinamą "generolą" — nuo lotynų kalbos "generalinis vyresnysis"); tai darė vienuolijai savitu būdu: be reklamos, be skatinimo, be mandatų ar kitos komisijos. Leidžiama tik į kitus pavieniui kreiptis žinių apie vieną ar kitą asmenį. Ir tris dienas melstis. Jokiu būdu iš anksto nesusitarę, prieš Dievą laisvai slaptų balsų dauguma išrenka naująjį Vyresnįjį — pirmuoju balsavimu!

Draugija

Kadangi jėzuitai oficialiai vadinami "Jėzaus Draugija", nenuostabu, kai nuostabūs dalykai įvyksta. Pasauliniame atstovų suvažiavime laiptinėje kalbamės apie jų (tuomet) dešimtį metų pasirodančią "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", kurią pašnekovas rūpestingai skaito. Už poros dienų jis — T. Peter-Hans Kolvenbachas išrinktas Draugijos "generolu". O po pustrečio mėnesio Romoje — atsisveikinimo vakaras su linksma programa: įvairių tautų dainomis, vaidyba, anekdotais. Nejučiomis greta pristumiama kėdė su ratais; joje sėdintysis paraližuotasis švelniai savo kaulėtą ranką prie alkūnės priglaudžia: Draugijos narių ir daugelio kitų tiesiog mylimas ir gerbiamas T. Pedro Arrupe.

Pirmasis prabyla

Tiek savo pamoksluose ir pamaldžiose knygose dėmesio kreipiame į žmogaus pastangas į Dievą kreiptis, Dievo pagalbos

šauktis, lyg Dievo meilė mums priklausytų nuo mūsų pageidavimų, pakartotų prašymų ar nuopelnų. Mįslingai skamba Šv. Rašto žodžiai: "Dievas pirma mus pamilo" arba "Dievas pirmas prabilo į mus", kol pagalvoji apie pažintis ir draugystes. Pajunti, kiek daug daugiau kartų kitas asmuo pirmasis prabilo širdimi, iš kurios nei reikalauta, nei prašyta.

Rimo Gražulio pamoka

Per mokytojo laidotuves amerikietis bendradarbis apie mokinių bei kitų mokytojų ir Dainavos stovyklautojų mėgstamą jauną žmogų tarė: "Jis buvo tokia stipri asmenybė, kad galėjo švelniai su visais elgtis".

Kas širdyje glūdi

Jau penktoji, šeštoji berniukų stovyklos Neringoje diena. Mažais būreliais susėdę kviečiame papasakoti, koks mokslo metų reikšmingiausias įvykis. Iš eilės ratu girdime: "Kai mes atostogavome...; kai persikėlėme į kitą miestą ir reikėjo naują mokyklą lankyti...; kai giminės Kalėdoms suvažiavo..." Ir dvylikmetis tiesiai ir tyliai sako: "Kai mano broliukas mirė". Pravirko, beveik savaitę savo širdyje tokią sunkią naštą nešiojęs. Ir mes visi galėjome būti bent kiek to jautraus skausmo dalininkai, liūdėdami dėl labai mylimo Daunso liga sirgusio brolio.

Gailestingumo šventė

"Kunigėli, gal nori pyrago? Čia mūsų dukros pirmojo Susitaikinimo sakramento pyragas". Kaip gražiai šeima mokėjo Dievo maloningumą atšvęsti, neužkraudami dukrelei naštos ir apsaugodami ją nuo visos tos baimės ar nesusipratimų, kurie kartais išpažintį apima.

Gerbti esamą padėtį

Su draugu sėdime ištisą naktį po medžiu ligoninės kieme. Kadangi šis brazilas yra gydytojas, tik šiomis budėjimo valandomis turime progos pasišnekėti. Jauna motina atneša šešių mėnesių dukrelę, ištiktą deshidracijos. Kunigas-gydytojas paguodžia, kad bus daroma, kas įmanoma. Savo draugui pašnibžda; "Kūdikis ryto nesulauks. Jai reikėtų tik košytės, gaunamos anoje pusėje gatvės esančioje vaistinėje už tris dolerius, bet mūsų ligoninė tiek išteklių neturi". O atskridęs iš JAV žmogus kišenėje turi daugiau negu tris dolerius, bet ar nereikia gerbti tų kitos šalies ir kitos kultūros žmonių gyvenimo būdą bei sąlygas? Tos nakties vaizdinys daug kartų mintin sugrįžta, kai svarstome, kaip geriausia Lietuvai padėti, gerbdami tos šalies bei tautos galvoseną, sąlygas ir galimybes.

Draugystės ryšys

Po septynerių metu Brazilijoje teko persikelti Čikagon. Kas rūpinsis įvairiais lietuvių katalikų reikalais, jau lieka kitiems spręsti. Iš spaudos bei laiškučių matai, kaip ištikimai keli asmenys, augindami savo šeimas ir išgyvendami visokius sunkumus, nuolatos sielojasi lietuviškais reikalais. "Nemuno" tautinių šokių vieneto vadovė po daugel metų paaiškina, kas ją pareigose taip sąžiningai ir ilgai išlaiko: "Nes mes buvome artimi".

Ryšys su "Tėve mūsų"

Jau išleistuvių šv. Mišios Šv. Kazimiero parapijoje. Dalyvauja jaunimo, su kuriuo teko bendrauti. Apeigos įprastine tvarka vyksta. Tik, kai priėjome prie "Tėve mūsų", susiėmė rankomis, tiesiog kaip žnyplėmis susikabinę, pasitikėdami ir melsdami, kad tas pats Tėvas visus mus laikys ir globos.

Simboliai

Aplankęs toli nuo pagrindinės lietuvių kolonijos gyvenančius lietuvius pietų Brazilijoje, grįžęs namo randi didžiulę, bet gan lengvą, dėžę. Negi Ponta Grosoje užmiršau drabužį ar kokį kitą daiktą? Viduje — tos žemės ūkio srities kviečių pundas su užrašu "Tegul šios varpos Tau primena Lietuvą ir mus".

Globa iš pareigos

Brazilijoje T. Jonas Bružikas keliolika metų plačiai išsisklaidžiusius lietuvius iki savo mirties lankė. Jam mirus, tenka kam kitam tuo darbu užsiimti pagal paliktus sąrašus: prie kai kurių miesto pavadinimų užrašyta tik pavardė be adreso. Keliasdešimties tūkstančių gyventojų mieste — kaip lietuvių kilmės šeimą surasti? "Tėve Bružikai, palikai mums savo darbą, tai dar dabar rūpinkis, padėk surasti!" Ir per mėnesius kelionių į miestus bei kaimus iki keturių šimtų kilometrų atstumo nei karto nereikėjo pasinaudoti įsidėtu miegmaišiu ir vežime pernakvoti.

Ramus miegas

Vestuvės Venesueloje. Mažas lietuvių šeimų būrelis kelias dienas verdame cepelinus bei kopūstainius (balandėlius), puošiame automobilį vainikais it būtų ratai, dengiame stalus — vienu žodžiu, viską patys ruošiame, visus lietuviškus papročius švenčiame. Ilgos dienos ir naktys. Vasarnamių kambariai pilni išvargusių darbščių svečių. Kunigui nurodomas mažesnis kambarys su dviaukšte lova. Su visais rūbais virsti miegoti, o rytą pabudęs stengiesi tyliai iššingsniuoti, kad nepažadintum antrame guolyje iškritusių su vestuvine eilute ir ilga sukne jaunųjų.

Ar vėl susitiksime?

Pirmąsyk lietuvius pasaulyje išgyvenau pirmajame Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese. Per keletą savaičių susidraugavome, įvairiomis tarmėmis susikalbėdami, tardamiesi, svajodami ir planuodami. Kai reikėjo į išleistuves eiti, kojos nenešė dėl minties, kad niekad gyvenime penkių žemynų lietuviai nesusitiksime. O dabar, po beveik trisdešimt metų matyti — ir galime tikėti, — kad kartą susitikus, daugiau galimybių yra vėl susitikti, kai esame — ir galime būti — viena šeima.

Ilgamečiai vaisiai

Kiekvienas auklėtojas, auklėtoja gali paliudyti, kaip malonu dažyti sienas, dirbti rankdarbį, nes iš karto matai savo darbo išdavas. Kartą jaunimo pobūvyje prieina jaunuolis su sužadėtine: "Kunige, manau, kad Jums bus įdomu žinoti: baigiau universitetą, turiu profesiją ir darbą, ruošiamės tuoktis. Gal mane atsimenate?" Atsakai: "Žinoma, atsimenu. Taip džiaugiuosi!" Ir nebereikia prisiminti, jog tai buvo pats labiausiai išdykęs, nesuvaldomas lituanistinės mokyklos mokinys. Po to ilgą laiką nereikėjo baldų taisyti ar sienas remontuoti.

Dar apie simbolius

Ištisus metus su džiova sergančiąja ruošėmės jos Krikštui. Kai kalbame apie Dievo artumą žmogui, kiek arti sėdėti, kad neužsikrėstum? Ar bijoti šios ligonės, kai šv. Pranciškus raupsuotą bučiavo? Atsimenu tik, kaip nuostabu buvo matyti, kai klebonas naujatikę krikštijo: jos veidu — švęstas vanduo, mano —ašaros. Ir tą pavasarį sniegui, ledam tirpstant, užtvindyti laukai ir keliai taip vaizdžiai liudijo neribotai gausią Dievo malonę.

Marga vienybė

Atsitiktinai vidurnaktį kelias valandas Koelno stotyje lauktum traukinio, tai užbėgi į ten pat stovinčią katedrą. Kaip tik — Europos jaunimo dienos. Tarp suolų, visur takuose ir prie sienų įvairiaspalvis jaunimas su kuprinėmis, krepšiais, ryšuliais, visaip kaip silkės pintinėje susigrūdęs. Išore visai šių laikų jaunimas — netvarkingas, susivėlęs, drabužiai nelyginti. Bet akyse — tikrai šviesus atgarsys, kai keliomis kalbomis pamokslininkai kalba apie Kristų ir Bažnyčią atvirai, aiškiai, nuoširdžiai ir paprastai.

Visas žmogus

Dainavoje, kaip ir kitose stovyklose, besimaudantys privalo turėti porą. Kai Spyglio ežere besitaškantys išgirsta vandens sargo ar sargės švilpesį, susiima rankomis, kol poros suskaičiuojamos. Šalia stambaus žmogaus mažam vaikui nelabai yra kaip ranką kelti, tai apkabina kaklą ir glėbyje plūduriuoja. Ir visas tas nedidelis glėbys — žmogus!

Bent laikinai kas vertinga

Iš pareigos, ir iš draugystės tenka su artimaisiais stovėti prie iškastos duobės krašto ten, kur simbolinė riba tarp gyvenimo ir mirties, tarp šio pasaulio ir anojo. Žmogus bent keletą dienų nebekreipi dėmesio į smulkmenas ir nereikšmingus dalykus, kai tik vertingieji amžinai išlieka. Bet po kelių dienų vėl sugrįžti prie įprastinės tvarkos dėl menkniekių sielotis ir blaškytis.

Grybienės pamoka

Beveik kaimynai, tai lengviau buvo lydėti dukrą ir dukraitę, kol močiutė Grybienė nuo nepagyjamos ligos namuose miršta, norėdama būti tarp savųjų brangioje namų aplinkoje. Tai buvo gan seniai, kai dažniau žmones prie ligoninės vamzdelių ir aparatų jungė.

Jauna ištikimybė

Romuvos stovykloje naktinis žaidimas su šimtu vaikų, kuriuos dar lauke prieš naktipiečius suskaičiuojame, kad nė vienas neliktų nepastebėtas. Vienoje skiltyje trūksta mergytės, ir atsakinga jauna vadovė kaip kulka be žodžio lekia jos ieškoti, nelaukusi nei plano, nei nurodymų. Kaip gražiai atsakomybę už kitas širdin įsidėjo.

Nerežisuotas žodis

Psichiškai neišsivysčiusių ir nesveikų vaikų namuose dalyvaujame vyrų rekolekcijose. Sekmadienio šv. Mišios — bendros. Lėčiau už kitus išmokstantieji vaikai iš anksto surepetavę atnašų eiseną. Paduodami kunigui vyną, vandenį, duoną, taria sakinėlį. Prie eisenos prisijungia dešimties metų Daunso sindromo paveikta mergytė, ir švelnioji vienuolė jai duoda rankų šluostuką nešti. Mergytė baltą skudurėlį aukštai iškelia. O priėjusi prie kunigo — ką be repeticijos mokės pasakyti? Atsisuka į susirinkusią bendruomenę ir skardžiai sušunka: "Jėzau, noriu gyventi!"

■ Š.m. balandžio mėn. Lietuvoje buvo leidžiami 427 laikraščiai ir 219 žurnalai. Deja, religinės minties laikraščių bei žurnalų dar labai nedaug.

■ Švč. M. Marijos statula, pašventinta popiežiaus Pijaus XII, apkeliavusi Australijos, Pietų ir Šiaurės Amerikos lietuviškas parapijas, ilgą laiką stovėjusi Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke, Čikagoje, išvežta į Lietuvą. Ją apkeliavusi, ji apsistos Kauno arkikatedroje–bazilikoje.

"PASIKEISTI IR ATSINAUJINTI"

CHIARA LUBICH

"Ir nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite, atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula" (Rom 12, 2).

Ši ištrauka paimta iš šv. Pauliaus laiško romiečiams antrosios dalies. Apaštalas apibūdina krikščionio veikimą, kaip išraišką naujo gyvenimo, tikros meilės, tikro džiaugsmo ir tikros laisvės, kurią Dievas mums duoda. Tada krikščionis, Šventosios Dvasios apšviestas ir sustiprintas, galės pasitikti kasdien įvairias gyvenimo situacijas ir problemas nauju būdu.

Šioje pastraipoje, kuri rišasi su pirmykšte, apaštalas skatina apsispręsti ir stengtis, kad mūsų gyvenimas galėtų būti kaip giesmė Dievo garbei, vykdant jo valią iš meilės, ko jis labiausiai ir nori.

Norėdami vykdyti Dievo valią, savaime suprantama, jog turime ją pažinti. Tačiau šv. Paulius įsitikino, kad tai ne visuomet lengva. Dievo valią aiškiai suprasti neįmanoma be ypatingo vidinio susikaupimo, kuris padeda įžvelgti, ko Dievas iš mūsų nori, ir išvengti iliuzijų bei klaidų, kurios gali mus suklaidinti.

Ši ypatingoji Šventosios Dvasios dovana vadinama "įžvalgumu"; ji yra mums būtina, jei norime turėti autentišką krikščionio galvoseną.

Kaip mes galėtumėm gauti tokią svarbią dovaną ir ką turėtumėm daryti, kad ji mumyse brėstų? Be abejo, mes turime gerai pažinti mūsų tikėjimo principus. bet ir to neužtenka. Šv. Paulius tvirtina, kad privalome gyventi pagal Šventąjį Raštą uoliai ir apsisprendę, šalindami baimes, abejones ir pusėtinumą. Tai reiškia, kad visuomet turime sutikti su Dievo valia ir ją vykdyti. Jei tokį pasiryžimą turėsime, galėsime prašyti Šventosios Dvasios, kad galėtumėm išugdyti naują galvoseną, kurios mums tam ir reikia.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Melsdami tos šviesos, kad galėtumėm tobulai vykdyti Dievo valią.

Tad stenkimės pažinti Dievo valią, kuri išreikšta jo žodyje, Bažnyčios mokyme ir kurią mums parodo mūsų gyvenimo pareigos ir padėtis. Tačiau neužmirškime, kad privalome gyventi pagal tikėjimą. Jei tai darysime mylėdami, gausime tikrąją šviesą. Jei iš meilės Jėzui vykdysime jo įsakymus konkrečiu būdu, jis apsigyvens mumyse (žr. Jn 14, 21).

Taip darydami, mes vykdysime Dievo valią ir tai bus jam mieliausia dovana. Jam bus mieliausia ne tik dėl to, kad taip darysime iš meilės, bet ir dėl to, kad tokios mūsų pastangos skleis aplink mus daug šviesos ir skatins krikščionių atsinaujinimą.

Čia mąstomi žodžiai padės mums vadovautis tikėjimu ir pagal jį kasdien gyventi įvairiose aplinkybėse bei situacijose.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

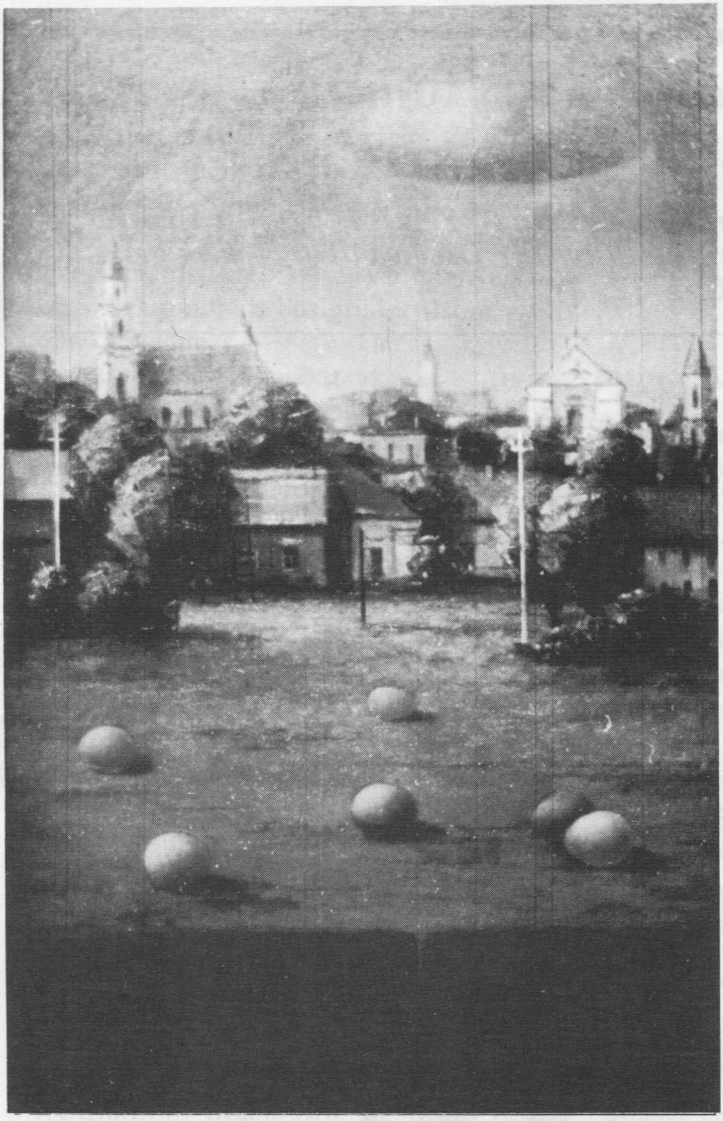

Žaidimas *Algirdas Griskevičius*

PABENDRAUKIME SU DVASIOS GALIŪNAIS

JUOZAS PRUNSKIS

Blanki kasdienybė džiovina mūsų širdis ir sielas. Yra labai naudinga dvasiniame gyvenime sušildyti save įsijaučiant į dvasios galiūnų Dievo ir artimo meile žėruojančias asmenybes, o tokių yra mūsų dienomis. Štai

Motinos Teresės įkurtos vienuolijos seserys, renkančios ligonis ir mirštančius iš Kalkutos gatvių bei iš kitų pasaulio skurdžiausių rajonų, kas rytas pabučiavusios kryžių sveikina viena kitą žodžiais: "Lai šis kryžius primena man, kad aš esu Nukryžiuotojo Kristaus sužieduotinė. Vesiu savo gyvenimą nukryžiuotojo keliu ir tęsiu Jo darbą".

Ir nuostabu, kaip jų auka uždega žmonių širdis. Jų vienuolija auga nuostabiu greitumu. Net Sovietų Sąjunga buvo leidusi įsikurti jų židiniui tame ateizmo siaubingame krašte.

Į Kalkutoje laikomą tų Artimo Meilės misionierių prieglaudą atsilanko įvairiausių tautų žmonių. Vienas kitatautis visą dieną paaukojo globojimui ir guodimui mirštančio

žmogaus. Tačiau jis nemokėjo to nelaimingojo kalbos. Pagaliau surado kitą paguodos priemonę: pagriebė gitarą ir ėmė skambinti. Visi aplinkui esantieji nutilo ir susikaupę klausėsi tų guodžiančių instrumento garsų. Pamažu visi iš aplinkos ėmė artėti, pritardami niūniavimo, tik du mirštantieji pasiliko tyloje, o kiti net pragydo: "Viešpatie, mes artėjame, artėjame prie Tavęs..."

Amerikietis Edward Kennedy kartą aplankė Artimo Meilės seseris Kalkutoje. Ten rado seselę Agnietę, kuri valė patalpas, jas ruošdama cholera susirgusiems. Kennedy panoro paspausti jos ranką, tačiau ji atsiprašinėjo, kad rankos nešvarios. Kennedy prabilo: "Kuo nešvaresnė esi, tuo labiau jausiuos pagerbtas Tave pasveikindamas".

Keli lankytojai, nuvykę pas motiną Teresę, stebėdamiesi jos įkurto vienuolyno darbais, prabilo:

– Kas gi bus, kai Jūs numirsite?..

– Tada aš jas globosiu, – atsakė šventojo gyvenimo moteris.

Amerikos istorijoje itin žymi asmenybė buvo Abraomas Linkolnas. Jis sąžiningai rūpinosi savo darbų tikslumu. 1864 m. balandžio 18 d. Baltimorėje jis kalbėjo:

– Aš jaučiu atsakomybę Amerikos žmonėms, krikščioniškajam pasauliui, istorijai ir jaučiu savo galutinę atsakomybę pačiam Dievui...

Graikijos Atėnų jauni vyrai duodavo priesaiką:

– Niekad kokiu negarbingu ar niekšišku veiksmu neatnešiu nešlovės savo miestui.

Thomas Edison ilgai ieškojo būdo pagaminti elektrinę lempą, baterijas. Jis padarė apie 20.000 eksperimentų ir nė vienas nebuvo sėkmingas. Vienas reporteris net jį paklausė:

– Ar tai ne gaišinimas laiko, padarėte 20.000 bandymų vis be rezultatų. Ar ne bereikalingas gaištas?

– Ne, – atsiliepė išradėjas. – Mes gi dabar nustatėme, kad šie būdai nesėkmingi.

Ir atkaklus darbas pagaliau mokslininką privedė prie laimėjimo.

Rašytojas Oliver Goldsmith buvo ir gydytojas. Kartą jį pašaukė pas labai neturtingą ligonį. Dr. Goldsmith greit pastebėjo, kad skurdas jį spaudė labiau negu liga. Daug nekalbėdamas, jis paliko vaistų dėžutę su užrašu: "Imk pagal reikalą". Tačiau į tą dėžutę jis sudėjo pinigus. Tai buvo tam skurdžiui geriausi vaistai.

Vokietijoje, Liubeko katedroje, yra išgraviruotas įrašas:

Kristus, Mūsų Viešpats,
taip kalba į mus:
Mane vadinate Mokytoju,
ir manęs neklausote.
Mane vadinate Šviesa,
ir manęs nematote.
Mane vadinate Keliu,
ir juo neinate.
Mane vadinate gyvenimu,
ir jo netrokštate.
Mane vadinate Išmintimi,
ir manimi nesekate.
Mane vadinate tauriu
ir manęs nemylite.
Mane vadinate Amžinu
ir manęs neieškote.
Mane laikote Kilniu,
ir nelinkstate man tarnauti.
Jeigu Jus smerkčiau,
manęs nekaltinkite...

Tačiau tokių atšalėlių procentas neaukštas. Dauguma su kun. Emile Briere gali pasakyti:

– Kristus man yra viskas. Jis yra mano viltis, jis man gailestingas. Jis mano Išganytojas, kuris mane vaduoja iš mano nuodėmių. Jis yra mano širdies džiaugsmas,

nukelta į 33 psl.

"KĄ PADARĖTE VIENAM"

ALĖ ŽIBŪDAITĖ

"Per daug nesirūpinkite savo gyvybe, ką valgysite, nei savo kūnu, kuo vilkėsite. Argi gyvybė ne daugiau už maistą ir kūnas už drabužį? Įsižiūrėkite į padangių sparnuočius, nei sėja, nei pjauna, nei į kluonus krauna, o jūsų dangiškasis Tėvas juos maitina. Argi jūs ne daug vertesni už juos?"

Prisimenu mamytės pasakojimą iš Sibiro tremties. Tremtiniams čia esant, iš pat pradžių buvo labai didelis trūkumas maisto. Bet ir čia, šiame tolimame nuo Tėvynės krašte, Dievas neapleido, globojo, rūpinosi visais savo kūriniais. Beveik kiekvieną ankstyvą rytą į barako duris pasibelsdavo senyvo amžiaus žmogus ir klausdavo:

— Gal jums reikia pieno?

Bet iš tremtinių būdavo atsakymas:

— Bet juk mes neturime pinigų.

— Nereikia. Kai turėsite, tada duosite. O jeigu neturėsite, nereikia. Dievas man atlygins.

Ir kiek tik tremtiniams reikėdavo gyvybei palaikyti, šis nuostabus žmogus, tėviškai įpildavo kiekvienam. Taip aplankydavo keletą barakų, kol išdalindavo visą, paskirtą tremtiniams, pieną.

Kai atėjo pavasaris, jis tremtiniams nuoširdžiai patarė:

— Pasisodinkite bulvių.

Bet tremtiniai atsako, gal mums nereiks jų čia jau valgyti, gal išvažiuosime į savo Tėvynę.

— Jeigu jūs galėsite išvažiuoti, bulvės tikrai jūsų nesulaikys. O jeigu teks dar pasilikti, jums daug padės apsiginti nuo bado.

— Bet mes neturime sėklos, kaip mes sodinsime?

— Ateikite — duosiu aš.

— Bet juk mes neturime jums kuo atsilyginti.

— Imkite maišus ir einame. Štai čia rūsys, čia bulvės, — parodęs nueina.

— Bet jūs palaukite, pažiūrėkite, kiek mes kiekvienas imame, kad paskui žinotumėte, kiek turime grąžinti.

— Imkite, kiek reikia. Kam man reikia žinoti. Juk Dievas mato.

Koks gilus žmogaus tikėjimas! Koks geras žmogus ir tame tolimame krašte! Jis tremtiniams buvo kaip labai rūpestingas jų visų tėvas. Bet iš viso miestelio gyventojų jis buvo toks vienintelis, kuris tremtiniais rūpinosi. Šiame miestelyje buvo ir daugiau gyventojų, bet...

Kyla klausimas, kodėl šis žmogus visiškai nepažįstamais, kitos tautybės žmonėmis rūpinosi, aukojosi, dirbo, kad tik tremtiniams būtų geriau? Ar jį kas nors vertė tai daryti? Manau, kad ne. Jis tik gerai suprato Kristaus pasakytus žodžius: "Ką padarėte vie-

nam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte" (Mt 25, 40). Jis kiekviename tremtinyje įžvelgė Dievo paveikslą, jis stengėsi daryti visa taip, kad patiktų Dievui. O Dievas jam tikrai atlygino ne tik čia, žemėje, bet ir amžinybėje. Kaip gera jam bus išgirsti žodžius:

"Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę!
Nes aš buvau išalkęs,
ir jūs mane pavalgydinote,
buvau ištroškęs,
ir mane pagirdėte,
buvau keleivis,
ir mane priglaudėte..."
(Mt 25, 34-35).

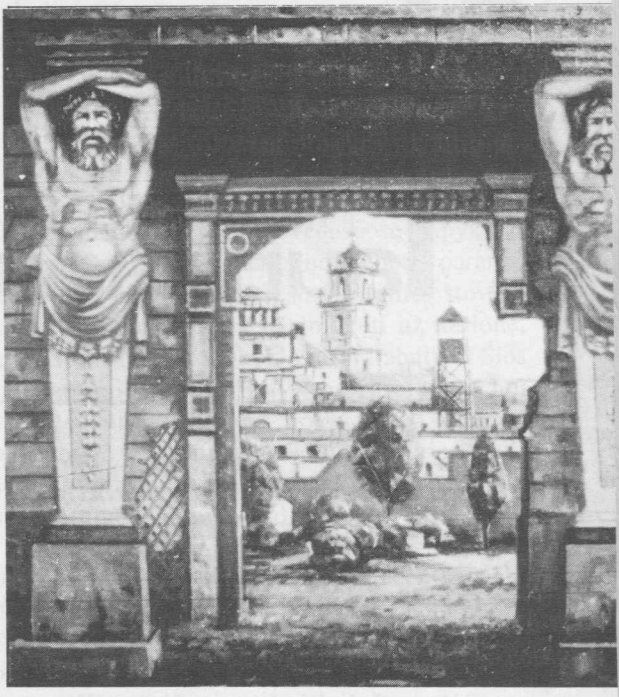

Europą belaikant *Algirdas Griškevičius*

Šiandien žvelgiu ir lyginu šį atvejį su Lietuvoje gyvenančiais žmonėmis. Šiandien yra čia irgi daug gyventojų, bet... Bet tik keletas, vienetai mato bėdos, skausmų prislėgtą, pavargusį nuo žemiškos kelionės kitą žmogų.

Šiandien Lietuvoje yra materialiniu požiūriu gerai gyvenančių žmonių, bet daugelis iš jų nesugeba matyti kito žmogaus, neturi noro, nemoka pasidalinti su kitais.

Šiandien Lietuvoje gana sudėtinga situacija tiems žmonėms, kurie gyvena tik iš savo sąžiningo darbo. Kai kuriems trūksta pinigų būtiniausiems maisto produktams, kad galėtų palaikyti savo gyvybę, bet nedaug kas jais rūpinasi. Yra vienas, antras, trečias ir... bet tik nedaugelis, kaip ir ten, tolimame Sibire, tik vienas.

Ačiū Tau, Dieve, kad yra nors tik ir vienetai. Aš manau, kad tiktai jie gerai supranta Kristaus pasakytus žodžius: "Ką padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte". Duok Dieve, mums kiekvienam šios žemės keleiviui suprasti šiuos Tavo pasakytus žodžius. Juk šie žodžiai pasakyti ne keletui, bet mums visiems.

Padėk mums, Dieve, kad kiekvienas amžinybėje išgirstų Tavo prasmingus žodžius: "Ateikite mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę!.."

Jaunimas

Atlaidumas

(Jaunimo konkurse IV premiją laimėjęs rašinys)

Vilma Grabauskaitė

Lietuva! Kaip norėčiau apkabinti tavo margas pievas, žaliai banguojančius miškus, priglausti prie širdies čirenantį vieversį. Taip, gilia meile trokštu apkabinti ir tavo alsuojančiais dirvonais vaikščiojantį žmogų.

Ne vienas jų tau daug kuo nusikaltęs, suteršęs brangų tavo vardą. Bet, Aukščiausiojo galiai padedant, suprantu, kad jeigu neatleisiu, žemėje padaugės neapykantos, širdgėlos, o ar maža to? Sėjėjas, užsėdamas lauką, tikisi kuo geresnio derliaus, bet geresnis, brandesnis jis bus, pasėjus geras sėklas. Tad norisi sėti kaip toje šv. Pranciškaus maldoje:

"santaiką, kur vyrauja neapykanta,
vienybę, kur yra skilimas,
tikėjimą, kur kankina abejonės,
tiesą, kur viešpatauja klaida,
viltį, kur braunasi nusiminimas..."

Mane dažnai apima nerimas, klausiu savęs: kodėl, prisikeliant Lietuvai iš ilgo, bevaisio sustingimo, dažnai kartoti žodžiai *santaika, vienybė, tikėjimas, tiesa, viltis...* tampa pamažu nuošalesni? Ar politinės aistros užgožia vieno žmogaus pakantumą, meilę kitam?

Pradedu suprasti, kad mano tėvynė būtų laimingesnė, jeigu jos žmonės turėtų daugiau atlaidumo... Šv. Rašte sakome: "Jei tau sudavė per dešinį skruostą, atsuk ir kairį". Tačiau žmogus dažnai pavaišina ta pačia neapykanta ir savo bičiulį... O kartais ir didesne.

Gal tai smulkmena, gal ir ne. Važiuojant miesto autobusu, teko matyti besiginčijančias pagyvenusias moteris. Nesigilinau į jų kalbos turinį, bet jaučiau, kiek daug joje pagiežos, atžagarumo jautriai žmogaus prigimčiai. Norėjau išlipti tylėdama, sugerdama ir palaidodama tą pyktį... neištvėriau. "Moterys, nesipykit", – taip ar panašiai tariau. Tikėjau, sakydama šiuos žodžius, kad jos nurims; atleis viena kitai už ištartą grubų ir gal ne visai teisingą žodį, tikėjau, kad nusišypsos. Tačiau įvyko priešingai: ne tik kad nesuprato savo klaidos, bet ją dar padidino, apšaukdamos mane. Už ką? Taip ir nesupratau... Ilgai vaikščiojau kaip nesava. Pykčio širdyje nenešiojau, tik norėjau sau ir visiems pasakyti: reikia atleisti už daromas nuoskaudas, nes jie nežino, ką daro.

Niekieno neverčiama, galvojau giliau. Kas telpa į tą nuolankiai tariamą žodį "atleidžiu"? Ir, kaip man atrodo, radau jam analogą "myliu". Tai kančią ir skausmą kelianti meilė, bet ar yra tokia? Juk ir lietuvių išeivijos poetas L. Andriekus rašo: "...liūdesys su džiaugsmu sugyvena taikoj tartum broliai".

Link atlaidumo vedančią meilę galbūt įvardinčiau priešų meile. Jokiu būdų žodis "priešas" neslepia neapykantos. Tai meilė, pakantumas žmonėms, kurie nutolsta nuo dvasinių vertybių, bet kuriems visuomet yra daugybė galimybių prie jų sugrįžti. Kurie įbrenda į labai materialų, siaurą, egoistinį liūną artimųjų ir atsitiktinių žmonių atlaidumas jų nemeilei turi padėti jiems nepražūti. Ir dar daugiau, kritęs jų širdin gėrio grūdas tegul sudygsta, suklesti ir pražudo neapykantą.

Dažnai yra sunku atleisti, o jei paklausčiau, ar sunku mylėti? Kažkaip keistai skambėtų, nes:

"Meilė kantri, meilė maloninga,
ji nepavydi;
meilė nesidižiuoja ir neišpuiksta.
Ji nesielgia netinkamai, neieško
savo naudos,
nepasiduoda piktumui, pamiršta,
kas buvo bloga,
nesidžiaugia neteisybe,
su džiaugsmu pritaria tiesai.

Ji visa pakelia, visa tiki,
viskuo viliasi ir visa ištveria.
Meilė niekada nesibaigia"
(1 Kor 12, 31b-13).

Sudvejojama atleidžiant, nes dažnai per daug dėmesio skiriame savojo *aš* vertei arba tarnaujama idėjai, pamirštant žmogišką trapumą. O žmonės – ministrai ir beturčiai – vienodu būdu pradėjo ir pabaigs žemišką kelionę. Todėl tikiu, kad atlaidumas, atnešantis ramybę, santaiką, jungtų vienybe Lietuvos žmones, siekančius gerovės sau ir savo kraštui.

Jaunimo kelionės Lietuvoje

Giedrė Garlaitė

Dar visai jauna pal. Jurgio Matulaičio parapija, bet kiek daug žmonių ji vienija, kiek suburia jaunimo! Neturime savo bažnyčios, ji dar tik statoma, tačiau gyvenimas verda koplyčioje, kur vyksta ne tik šv. Mišios, bet yra ir skalbykla, biliardo salė, choro kambarys, kur renkasi didelė dalis jaunimo, besimokančio giesmių. Šiais metais ten taip pat vyko vokiečių kalbos kursai ne tik suaugusiems žmonėms, bet ir patiems mažiausiems vaikams. Kas žino, ar būtų mūsų tiek daug, jei ne klebonas M. Čeponis. Tik jo dėka mes tiek daug pamatėme ir sužinojome. Jau antri metai, kai jo parūpintu autobusu parapijos jaunimas lankėsi pal. Jurgio Matulaičio tėviškėje. Šiemet užsukome į Marijampolę, o paskui važiavome į Palaimintojo tėviškę – Lūginę. Kadangi ten stovinčios koplytėlės mums niekas neatrakino, tai klebonas Mišias laikė lauke, po atviru dangumi. Diena kaip tik pasitaikė tokia šilta, kokios dar nebuvo visą pavasarį. Aplinkui – laukai, o virš galvų čiulbėjo vyturiukai. Tai buvo taip neįprasta, bet kartu ir taip gera. Per aukojimą priekyje padėjome mūsų bažnyčios kartotinį maketą, prie kurio dar prieš Mišias kiekvienas prilipdėme po akmenuką, vienoje jo pusėje užrašę, kuo norėtume būti, kokią vietą užimti savo bažnyčioje. Pavalgę lauke, pasukome namų linkui, pakeliui užvažiuodami į įvairius miestelius. Buvome Alytaus bažnyčioje, pasimeldėme prie pirmo žuvusio Lietuvos savanorio A. Juozapavičiaus kapo, aplankėme Pivašiūnus, kur vyksta iškilmingi Žolinių atlaidai.

Jau antri metai, kai mūsų parapijos jaunimas galėjo pailsėti ir daug ko sužinoti dešimties dienų stovykloje Svėdasuose (Anykščių raj.). Vėlgi, jei ne materialinė klebono parama, tikriausiai nė vienas iš šešiasdešimties stovyklautojų nebūtų galėjęs užsimokėti už kelionę, maistą ir nakvynę mokyklos bendrabutyje. Šios ir praėjusių metų stovyklos iniciatorė bei vadovė lietuvių kalbos mokytoja L. Gudaitė pasistengė, kad mes stovykloje ne vien pailsėtume ar padūktume, bet ir pamatytume bei sužinotume daugybę dalykų.

Į Svėdasus nuvažiavome šeštadienį apie pietus. Apsistojome gyventi mokyklos bendrabutyje. Rytojaus rytą visi išėjome į lauką. Sustojome ratu ir giedojome giesmes, meldėmės, klausėmės tos dienos skaitinio iš Šv. Rašto bei trumpo paaiškinimo. Paskui ėjome pusryčiauti ir po kurio laiko – į bažnyčią. Dieną atėjo mokytojas, kuris mums papasakojo apie Svėdasus. Pavakariop įvyko krepšinio rungtynės Svėdasai – Vilnius, kurias laimėjo vilniečiai. Po rungtynių vyko estafetės, įvairūs žaidimai, o po vakarienės – apdovanojimai. Vakare susirinkome grupelėmis maldai (stovykloje buvo 5 grupelės maždaug po 12, o kai kur ir daugiau žmonių, iš kurių trys vyresnieji buvo vadovai). Pirma aptarėme dienos įvykius, savo elgesį, paskui visi pasimeldėme, sukalbėjome "Tėve mūsų", susikabinę už rankų. Po to vieni kitus palaiminome nakčiai ir išsiskirstėme miegoti. Nors buvo jau vėlu, bet vadovai dar kokias dvi ar tris valandas posėdžiavo, ruošė dienotvarkę rytojaus dienai.

Pirmadienio rytą pabudome labai anksti. Visų laukė sunki diena: vieni važiavo į Uteną, kiti – į Rokiškį, dar kiti – į Anykščius. Mūsų grupelė nusprendė eiti pėsčiomis į J. Tumo-Vaižganto tėviškę ir į pradinę mokyklą-muziejų, kur jis kitados mokėsi. Ėjome be galo ilgai, buvo labai karšta. Bandėme trumpinti kelią, ėjome tiesiai per laukus, įklimpome į pelkę, lindome pro tvoras, kur paleista elektros srovė. Pagaliau pasiekėme Kunigiškius, kur

turėjo būti J. Tumo-Vaižganto pradinė mokykla. Labai nusivylėme, nes ji buvo uždaryta, o vienintelis žmogus, galintis atrakinti duris, atostogavo. Pasižvalgėme pro mokyklos langus, papietavome ir ėjome toliau. Po kurio laiko pagaliau pamatėme kiek toliau nuo kelio tarsi kokią atskirą medžių salą plačiuose laukuose. Užrašas pakelėje rodė, kad ten yra rašytojo gimtinė. Pasukome keliuku į tą pusę. Pačioje kaimo pradžioje pamatėme paminklą J. Tumui-Vaižgantui. Visas kaimas skendėjo šimtamečių medžių bei krūmų pavėsyje. Rašytojo gimtosios sodybos vietoje buvo telikęs tik šulinys. Perėjome per visą kaimą, kuriame tebuvo vos kelios trobos, ir patraukėme tolyn. Dar ilgai tą dieną ėjome, papietavome prie ežero, o paskui pasukome namų linkui. Ėjome naujai tiesiamo plento pakraščiu, prie batų ir basučių lipo ištirpusi smala ir akmenukai. Buvo sunku pakelti prie asfalto limpančias kojas, bet mes nelėtinome žingsnių. Pagaliau priėjome bendrabutį. Nuovargis dingo, kai ėmė šaukti: "Valio pirmai grupei!" Vėl, kaip ir kelionės pradžioje, šūkaliojom, dainavom visų pamėgtą "Maryte, vantų nebėra" ir atrodė, kad ne mes, o kažkas kitas per tokį karštį nuėjo daugiau kaip 25 kilometrus.

Kitą dieną, galima sakyti, poilsiavome. Grupelėmis nuėjome prie ežerų, ten maudėmės, pietavome. Kai grįžome, dar turėjome kelias laisvas valandas pasiruošti kūrybos vakarui, kuris prasidėjo po vakarienės. Ten visi, kas norėjo, skaitė savo kūrybą, pamėgto rašytojo kūrinių ištraukas, deklamavo labiausiai patikusius ar savo sukurtus eilėraščius, sekė pasakas. Galbūt tik per tą vakarą kai kurie, skaičiusieji savo kūrybą, tik per tą vienintelį vakarą atskleidė savo vidų, savo dvasinį pasaulį.

Trečiadienio rytą vėl išsibėgiojo – kas anksčiau, kas vėliau. Mūsų grupelė važiavo į Rokiškį. Pirmiausia nuėjome į bažnyčią, ją apžiūrėjome, susėdę pagiedojome. Paskui patraukėme į dvarą, esantį už kilometro. Tos bažnyčios klebonas pasakojo, kad kadaise dvaro šeimininkas net neidavo į bažnyčią, liepdavo sekmadieniais plačiai averti duris ir, iš dvaro nekeldamas kojas, su žiūronais stebėdavo Mišių eigą. Dabar tame dvare ir aplinkiniuose pastatuose įrengtas muziejus. Gana ilgai apžiūrinėjome drožinėtas figūrėles, buvome sužavėti Liongino Šepokos drožiniais, ypač jo "Paukščių baliumi". Iš Rokiškio nuvykome į Kamajus, poeto Starzdelio tėviškę. Nuėjome prie jo kapo, apžiūrėjome bažnyčią. Kažkaip atrodė neįtikėtina, kad tokioje bažnyčioje galėjo kunigauti A. Strazdas. Negalėjome įsivaizduoti jo, tokio vargingai atrodančio kunigo, toje paprastutėje, bet puošnioje bažnyčioje. Kitą dieną važiavome į Anykščius, apžiūrėjome A. Vienuolio muziejų, A. Baranausko klėtelę, kur jis parašė poemą "Anykščių šilelis". Pamiškėje išklausėme A. Biliūno apsakymą "Laimės žiburys", paskui patys kopėme į tą kalną, kurio viršūnėje radome rašytojo kapą ir į viršų šaunančią tarsi kokią koplytėlę, kuri simbolizuoja aprašytąjį laimės žiburį.

Rytojaus pavakare vyko Evangelijos vakaras, kur kiekviena grupelė turėjo parodyti, ką sugeba. Iš pradžių vis visi rodė vaidinimus, paruoštus pagal Šv. Raštą, paskui vyko viktorina pagal Luko Evangeliją, kurią dar namuose turėjome perskaityti. Šeštadienį mūsų grupė važiavo į Uteną. Prie bažnyčios durų sutikome kun. A. Dauknį. Pasigyrėme, kad laimėjome krepšinio rungtynes prieš Svėdasus. Tai išgirdęs, jis sako: "Surinksiu kunigų komandą ir atvažiuosim su jumis sužaisti krepšinį". Mes manėme, kad jis juokauja, tačiau vakare, jau pradėjus temti, prie bendrabučio durų iš tiesų sustojo mašina, ir iš jos pasipylė kunigai. Varžybos buvo labai įtemptos, nes tai vieni, tai kiti pirmavo. Galų gale stovyklautojai pralaimėjo kunigams penkiais taškais.

Išaušo sekmadienio rytas, paskutinė diena stovykloje. Per Mišias bažnyčioje visi stovyklautojai giedojo. Po pietų turėjome laisvo laiko paruošti vaidinimus. Kiekvienos grupelės vaidinime turėjo atsispindėti tai, ką ji veikė visą stovyklos laiką. Iškart po vaidinimų patraukėme prie ežero. Pamažu temo. Prisitempėme didžiulę krūvą šakų laužui, bet dar nedegėme. Prieš tai parodėme vaidinimą, kurį keliese ruošėme visą stovyklos laiką – apie naujo žmogaus atėjimą į mūsų bendruomenę. Kaip jis stengiasi pritapti prie kitų, susidraugauti, o jo niekas nenori priimti. Kaip tas žmogus jėga bando pakliūti į bendruomenę, tada vieni lyg ir pradeda su juo bendrauti, o kiti atstumia. Bet galų gale jie pri-

nukelta į 33 psl.

Lėvynėje

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

Bažnyčios informacijos tarybos posėdis

Rugsėjo 14 d. Kaišiadorių vyskupijos kurijoje įvyko Bažnyčios informacijos tarybos posėdis, kuriame dalyvavo tarybos pirmininkas Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, katalikų leidyklų atstovai. Pasitarimo dalyviai buvo informuoti, kad MEDEC organizacija, remiama Vokietijos šalpos organizacijos "Kirche in Not", siūlo spalio 25-29 d. surengti seminarą katalikų knygų leidykloms ir periodinių leidinių redakcijoms. Seminarą nutarta organizuoti Birštone, Kunigų sanatorijoje.

Tarybos nariai išklausė p. R. Maskeliūno ataskaitą apie rengiamą leidėjų asociacijos projektą. Ponas R. Maskeliūnas pasidalino mintimis apie galimas šio susivienijimo funkcijas, jo struktūrą. Parengti detalesnį projektą jam sutrukdęs darbas Popiežiaus apsilankymo Lietuvoje komitete. R. Maskeliūnui pavesta kuo skubiau susipažinti su visomis redakcijomis ir leidyklomis, pageidaujančiomis tapti asociacijos narėmis, ir pateikti tarybai detalų susivienijimo projektą.

Vyskupas Juozapas Matulaitis informavo apie katalikų Adomo Jakšto spaustuvės statybos eigą. Statybos darbus numatoma užbaigti apie Naujuosius Metus, paleisti spaustuvę norima 1994 m. vasario mėnesį.

Bažnyčios informacijos tarybos pirmininko pavaduotojui t. Vaclovui Aliuliui MIC persikeliant gyventi į Romą, pavaduotoju jo vietoje išrinktas kun. Aušvydas Belickas MIC.

Kaišiadorių katalikų spaustuvė kol kas negaus numatytos pajėgios spausdinimo mašinos

Kaip Lietuvos vyskupus informavo Vokietijos šalpos organizacija "Kirche in Not", remianti katalikų spaustuvės Kaišiadoryse projektą, laikinai atsisakyta aprūpinti spaustuvę pažadėta pajėgia "Speedmaster" tipo spausdinimo mašina. Dokumente teigiama, jog tokį sprendimą padiktavęs nuogąstavimas, kad mašina būsianti apkrauta mažiau nei 10%, juolab, kaip pažymima, katalikų leidinių tiražai nuo 1990 m. nuolatos mažėja. "Kirche in Not" darbuotojai siūlo "dviejų žingsnių" projektą. Visos žadėtos mašinos, išskyrus "Speedmaster", pateikiamos kaip numatyta, kas turėtų tuojau pat užtikrinti Katalikų Bažnyčios nepriklausomybę nuo pasaulietinių spaustuvių. Katalikų spaustuvininkams sukaupus patyrimo ir paaiškėjus, kad spausdinamos, rengiamos ir parduodamos religinio pobūdžio literatūros kiekis reikalauja papildomų spausdinimo mašinų (tokių kaip "Speedmaster"), būtų nesudėtinga, kaip sakome rašte, šiuos įrengimus suderinti su jau esamais. Šis projektas teiktų, be kita ko, šiuos privalumus: sumažėtų rizika abiem pusėms (Bažnyčiai ir "Kirche in Not"); atsirastų laiko, per kurį katalikų leidyklos galėtų įrodyti, jog jos gali parengti ir parduoti pakankamą religinio pobūdžio literatūros kiekį, kuris pateisintų pajėgesnių spausdinimo mašinų įrengimą.

Popiežius norėtų aplankyti Rusiją ir Ukrainą

Popiežius Jonas Paulius II vėl pareiškė savo norą aplankyti Rusiją ir Ukrainą. Apžvelgdamas savo pastoracinę kelionę po Baltijos šalis rugsėjo 15 d. surengtoje visuotinėje audiencijoje, jis išreiškė viltį, "kad Dievas man leis" vieną dieną aplankyti ir "kaimyninių kraštų" Bažnyčias. Kelionės po Lietuvą, Latviją ir Estiją metu jis susitikęs su tikinčiaisiais, kurie, nepaisydami deportacijų, areštų ir persekiojimų, liko ištikimi popiežiui ir Bažnyčiai "dešimtmečiais ir sunkiausiomis sąlygomis", pabrėžė popiežius.

Jonas Paulius II konstatavo, kad ši kelionė jį nuvedusi į vietas, "kur įspūdingai pasireiškė Dievo Tautos tikėjimas, viltis ir meilė, ypač skausmingų patirčių laikotarpiais". Sykiu jis užsiminė apie Kryžių kalną Lietuvoje, kur tikintieji nešę "savo nesuskaičiuojamas kančias ir skausmus didelių ir mažų kryžių forma".

Apžvelgdamas savo kelionės ekumeninę dimensiją, popiežius Jonas Paulius II aiškiai pabrėžė, jog aplankytų kraštų krikščionys ypatingu būdu turėtų dėti pastangas "vardan suskilusios krikščionijos suartėjimo bei vienybės". Popiežius atkreipė dėmesį, jog greta protestantiškų Bažnyčių atstovų ekumeniniuose susitikimuose dalyvavę ir stačiatikių tikėjimo krikščionys. Maskvos patriarchui Aleksijui II atstovavęs specialus pasiuntinys. Vatikanas tai laiko "vilties ženklu", liudijančiu apie galimybę vėl pagerinti santykius tarp Maskvos ir Romos, kurie buvo beveik visiškai nutrūkę nuo 1990 metų.

Italijos pagalba Lietuvos projektams

Finansinę paramą pirmiesiems trims Lietuvos plėtojimo projektams suteikė Italijos–Lietuvos tarpvyriausybinis fondas. 32 tūkstančiai JAV dolerių skirti statistikos leidybinei veiklai, 64 tūkstančiai Vokietijos markių — medicininės kompensacinės technikos gamybai plėtoti, 40 tūkstančių dolerių — aukštesniajai mokyklai rekonstruoti.

Lietuvos statistikos departamentas už gautas lėšas įsigis poligrafinės įrangos; Kauno personalinė įmonė "Plėtra" — medžiagų, reikalingų ligonių po onkologinių operacijų protezams, čiužiniams nuo pragulų, kitai medicinos įrangai gaminti.

Su italų pagalba pertvarkoma Utenos aukštesnioji technikos mokykla šiais metais visiškai pakeitė savo profilį: ji visam Aukštaitijos regionui rengs biznio administravimo viduriniosios grandies specialistus.

Visų šių įstaigų vadovams Italijos neparastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Frankas Tempesta (Franco Tempesta) įteikė tokį nutarimą patvirtinančius laiškus.

Lietuvos–Italijos tarpvyriausybinis fondas buvo įkurtas praeitų metų žiemą. Jo sąskaitoje kaupiamos lėšos, gautos pardavus kombinuotuosius pašarus ir kitus žėmės ūkio produktus, kuriuos 1992-93 metais mūsų šaliai neatlygintamai skyrė Italijos vyriausybė. Pinigai bus naudojami Lietuvos švietimo, pramonės, transporto ir kitoms ūkio sritims plėtoti.

Ambasadorius Frankas Tempesta pažymėjo, kad ši pirmoji pagalbos Lietuvai akcija yra eksperimentinė. Jei ji pasiseks, Italijos vyriausybė yra pasirengusi ir ateityje remti Lietuvos plėtojimo projektus. Ta proga ambasadorius priminė, kad 14 procentų iš Europos Bendrijos teigiamos pagalbos Lietuvai taip pat skiria Italija. (Lietuvos aidas)

"Jauniesiems piemenukams" — dar tik penkeri

Vilniuje, Mokslininkų rūmuose buvo susirinkę "Baltic Amadeus" kūrėjai, partneriai ir gerbėjai. Pirmojo penkmečio proga suėję pakelti šampano taurę, jie ne tik aptarė nueitą kelią, bet ir linkėjo vieni kitiems ištvermės bei atkaklumo. Nors šių bruožų "Baltic Amadeus" nestokoja nuo pirmųjų dienų, kai 1987-aisiais gorbačioviško atšilimo paskatinti sumąstė su pietų korėjiečiais pagaminti per metus 100 tūkst. kompiuterių. Tiesa, pasvarstę suprato, kad jų didingiems planams rinka per maža. Beieškodami racionalaus sprendimo, akademiko L. Kairiūkščio patarti, užmezgė ryšius su kolegomis iš Austrijos. 1988-jų rugsėjo pabaigoje buvo įregistruota pirmoji Lietuvoje mišri įmonė, partneriaujanti su kapitalistine firma. Steigėjai — Lietuvos mokslų akademija ir Austrijos firma "Austrokop Electronics" — nusibrėžė pagrindinę kryptį: padėti Lietuvos organizacijoms įžengti į kompiuterių pasaulį. "Baltic Amadeus" susibūrė puikūs programuotojai ir elektronikos specialistai, sparčiai išmoko naudotis Vakarų technologijomis, to išmokė ir kitas Lietuvos organizacijas. Šis vardas tapo kokybės ir solidžios reputacijos sinonimu. To siekti jiems padeda ir dabartiniai partneriai VFR, Austrijoje, Didžiojoje Britanijoje, JAV ir Rusijoje. Jie ne tik parduoda, bet stengiasi kompleksiškai spręsti visus kliento uždavinius. Darbuojamasi daugelyje barų: medicinos diagnostikos, leidybos, apskaitos ir kompiuterių tinklo sistemos. Tarp kitų panašių firmų jie išsiskiria savo mokymo centru, kuriame rengiami įvairūs kursai. Užmojį ir veik-

los mastą rodo per 20 atstovybių įvairiose valstybėse. Firmos generalinis direktorius Juozas Zalatorius, pasakodamas apie jų, kaip jis sakė, jaunųjų piemenukų, darbus, nuotykius ir planus, paskelbė dar vieną šios firmos drąsų ir labai reikalingą sumanymą: prieš kuri laiką jie įkūrė "Amadeus" labdaros fondą, kuris parems ir informatiką, ir sveikatos apsaugą, ir kultūrą, ir menininkus, kaip ir vakare jiems koncertavusį Kauno kamerinį chorą. (Lietuvos aidas)

Jūros gėrybės — "Stikliuose"

Nuo šiol Vilniaus "Stiklių" restorano lankytojai galės paragauti 24 naujus patiekalus iš jūros gėrybių.

Iš viso "Stikliuose" gaminami 66 pavadinimų patiekalai — 14 šaltų ir 4 karšti užkandžiai, 5 pavadinimų sriubos, 22 antrieji patiekalai bei 7 rūšių desertai. "Jūros gėrybių" virtuvei buvo ruošiamasi 3 mėnesius. Didžioji dalis produktų lėktuvu atgabenti iš Danijos, o didieji omarai, langustai — net iš Singapūro. Karpius "Stikliai" perka iš Pabradės ūkio tvenkinių, unguriai kol kas — iš Ignalinos, o vėliau bus vežami iš Danijos. Ilgiausiai gaminama sriuba "Vandenyno bučinys" (midijos, kalmarai, plekšnė, krevetės, daržovės), kainuoja ji 25 litus. Brangiausias "Jūros gėrybių" karštas patiekalas — omaras — 100 litų, pigiausias — midijos rūgštynių piurė — 25 litai. "Stiklių" naujovė — kompleksiniai pietūs. Pasirinkę 4 patiekalus (pavyzdžiui: lašiša su grybais, vištienos sultinys su ryžiais, bananai, mandarinai, likeris), sumokėsite 40 litų, bet jausitės sotus visą dieną. Jau dabar "Stikliai" planuoja atidaryti 100 vietų alinę, kurioje visi patiekalai bus gaminami lankytojui matant.

"Stiklių" virėjai tobulinosi Italijoje, Ispanijoje, JAV, Prancūzijos Lenotre mokykloje. Pasak vyr. virėjo Lino Brazinsko, iš visų Europos virtuvių stengiamasi paimti tai, kas geriausia.

Restorane yra pietavę Danijos karalienė Margarethe II, Švedijos karalius Carlas XVI Gustavas, Monoko princesė Karolina, Prancūzijos, Suomijos prezidentai bei daug kitų įžymių politikų ir meno veikėjų. (Lietuvos aidas)

Lietuva jau ruošia lakūnus

Pirmųjų mokslo metų pradžią iškilmingai sutiko Vilniaus technikos universiteto Avijacijos institutas. Jis rengs lėktuvų pilotavimo ir skrydžių valdymo specialistus.

Būsimieji studentai, pasirinkdami specialybę, pasirinko ir kokia kalba mokysis — lietuvių arba anglų. Technikos universitete jau treti metai veikia tarptautinių studijų centras, kuriame visos paskaitos vyksta angliškai. Be to, į institutą numatyta pakviesti dirbti dėstytojų iš užsienio bei siųsti į kitas šalis savo atstovus ruoštis šiam darbui.

VTU rektorius prof. E. Zavadskas Aviacijos instituto atidarymo iškilmėse pabrėžė, kokią didelę svarbą Lietuvai turi šis įvykis. Iki šiol Lietuvos vaikinai lakūno ar kitą, su aviacija susijusią profesiją galėjo įsigyti tik užsienyje.

Rektorius padėkojo visoms organizacijoms, tarnyboms, padėjusioms įsteigti Vilniaus technikos universiteto padalinį — Aviacijos institutą. (Tiesa)

Lietuviško filmo sėkmė Nione

25-ajame tarptautiniame Niono (Šveicarija) festivalyje vieną iš svarbiausių apdovanojimų pelnė Lietuvos kinematografininkų Kornelijaus ir Dianos Matuzevičių filmas "Iliuzijos". Jo autoriams paskirtas specialus Šveicarijos radijo ir televizijos prizas. Dviejų dalių filmas "Iliuzijos" — tai rašytojo Jokūbo Josadės portretas.

Niono festivalis yra vienas iš prestižiškiausių dokumentinių filmų festivalių pasaulyje, kuriame jau vien parodyti savo darbą yra didelė garbė. Konkursinę programą iš pateiktų filmų atrenka griežta komisija. Prieš keletą metų tarptautiniame Niono festivalyje buvo rodoma lietuviškų dokumentinių filmų retrospektyva. Tai buvo pirmas išsamus Lietuvos kino dokumentikos pristatymas Vakarų Europoje. (Tiesa)

Įkurta Lietuvos jaunimo rūmai

Kaune įkurti Kauno, taip pat visos Lietuvos jaunimo rūmai. Lietuvos jaunimo rūmai bus visuomeninė, ne pelno organizacija. Tarptautinių jaunimo rūmų narys. Pasak steigiamajame susirinkime dalyvavusio Tarptautinių jaunimo rūmų

prezidento padėjėjo Asko Mannisto, ši organizacija turi savo skyrius daugelyje pasaulio šalių ir jungia apie 400.000 narių. Jaunimo rūmų nariu gali tapti kiekvienas 18-40 metų amžiaus žmogus, turintis aukštąjį išsilavinimą arba studijuojantis aukštojoje mokykloje, mokantis bent vieną užsienio kalbą ir dirbantis praktinį darbą versle, valdymo srityse.

Pagrindinė Jaunimo rūmų idėja — kiekvieno nario asmeninės iniciatyvos, lyderio savybių, valdymo sugebėjimų tobulinimas, taip pat ryšiai su bendraminčiais kitose pasaulio šalyse. (Lietuvos aidas)

Paminėtas pašto jubiliejus, pagerbtas astronomas

Sukako 100 metų, kai pastatytas Klaipėdos centrinis paštas. Ta proga Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus darbuotojai paruošė retrospektyvinę parodėlę. Po parodos atidarymo vyko iškilmingas astronomo F.V. Argelanderio atminimo plokštės atidengimo ceremonialas. Portretinį bareljefą atidengė viešnia iš Vokietijos, "Anikė iš Taravos" draugijos pirmininkė M.E. Elerman-Molenchauer ir miesto meras B. Petrauskas. Vėliau Laikrodžių muziejuje paskaitas skaitė Bonos universiteto Astronomijos instituto daktaras E. Lamla. Renginiuose dalyvavo ir kalbėjo Vilniaus pedagoginio universiteto docentas L. Klinka. (Lietuvos aidas)

Virbalio miestui — 400 metų

1593 metais Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaištis Žigmantas Vaza suteikė tuometiniam Virbalio kaimui Magdeburgo miesto teises ir patvirtino herbą. Jame pavaizduotas angelas, laikantis svarstykles ir kalaviją.

Į iškilmingą Virbalio miesto 400 metų paminėjimą buvo atvykę Seimo pirmininko pavaduotojas A. Sakalas, Seimo nariai V. Andriukaitis, A. Rudys ir R. Dagys, Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis. Iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Virbalio bažnyčioje. Vėliau miesto centre buvo atidengtas paminklinis akmuo, skirtas miesto 400 metų jubiliejui. Jo autorius — Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas B. Leonavičius.

Miestelis, pasitikdamas jubiliejų, tarytum naujai atgimė. Pagrindinėse gatvėse naujai išlietas asfaltas, perkloti šaligatviai. Pasak Virbalio mero V. Parfionovo, šventei ruoštasi nuo metų pradžios. Virbaliečiams lėšomis daug pagelbėjo Š. Marčiulionio fondas. (Tiesa)

Lenino paminklas — biustas, net iš bronzos lietas, pasirodo, niekam nereikalingas

Jonavos policijos komisariatas sprendžia neįprastą problemą — kur dėti bronzinį Lenino paminklą–biustą, kuris buvo atgautas iš vagių.

Paminklą vario ieškotojai išgabeno iš komunalinių įmonių kombinato teritorijos, kur jis buvo "sandėliuojamas" nuo pirmos jo nukėlimo nuo postamento miesto centre minutės.

Kol buvo renkama medžiaga bylai, vyko teismo procesas, vertybę (paminklas — ne tik didelis bronzos gabalas, bet ir skulptoriaus K. Bogdano kūrinys, globojamas paminklosauginikų) saugojo policijos komisariate vyrai. Aukščiausiojo Teismo nutartis reikalauja, kad paminklas būtų grąžintas ten, kur buvo saugomas iki vagystės, tačiau komunalinių įmonių kombinato vadovai nė girdėti nenori apie šį vario berniukų masalą.

Tarybų valdžios laikotarpio istorijos paminklo likimas kol kas policininkų rankose. (Lietuvos rytas)

Panevėžio dailės galerijoje bus galima posėdžiauti, kurti, pirkti ir netgi miegoti

Architektūrinė komisija, įvertinusi tris Panevėžio dailės galerijos išplėtimo projektus, pirmąją 1750 litų savivaldybės numatytą premiją paskyrė architektūrinių firmų "Siena" ir "Archstudija" bendram projektui. Kadangi pagal miesto valdybos kultūros ir kapitalinės statybos skyrių užsakymą projektus kūrė ir akcinė bendrovė "Panevėžio miestprojektas" bei firma "Trio", joms atiteks 1250 ir 1000 litų premijos.

Konkursas buvo skelbtas, įvertinus, kad penktus metus iš eilės mieste vykstantys keramikų simpoziumai tampa svarbiu reiškiniu ir saugyklose sukaupta daug vertingų keramikos darbų. Prie esamos Dailės galerijos išaugsiantis priestatas, galima sakyti, prilygs naujai galerijai.

Jis turės konferencijų salę, nuolatinių ekspozicijų salę, dailininkų studijas. Numatyta ir tai, kad suvažiavę keramikai čia galėtų net gyventi. Projektą pristatinėjusių konkurso nugalėtojų manymu, projektą būtų galima įgyvendinti etapais, kad ne taip nukentėtų savivaldybės biudžetas. (Lietuvos rytas)

Bus senelių namai

Panevėžio Kristaus Karaliaus Katedros klebono monsinjoro Juozapo Antanavičiaus rūpesčiu, Panevėžyje, prie Katedros, statomi senelių namai. Jau sumūrinti pamatai. Šiuose namuose galės gyventi apie šimtą senelių. Bažnyčią pinigais parėmė socialinio aprūpinimo ministerija, miesto savivaldybė. Pastatyti keturių korpusų senelių namams šių lėšų nepakaks. Statybos iniciatoriai laukia naujų rėmėjų. (Lietuvos aidas)

Paminėtas Šventojo Tėvo pontifikato 15-metis

Šiaulių Šv. Ignaco jėzuitų bažnyčioje buvo paminėtas Šventojo tėvo Jono Pauliaus II išrinkimo popiežiumi 15-osios metinės. Ta proga bažnyčioje surengta paroda, kurioje eksponuojama nuotraukos, plakatai, bei kita medžiaga, mininti Šventojo Tėvo apsilankymą Lietuvoje, ypač šioje bažnytėlėje ir Kryžių Kalne. Čia Jo paliktos dovanos (arnotas, mišiolas, rožančius). Taip pat jėzuitų centro kieme, kuriame ilsėjosi Šventasis Tėvas, buvo pasodintas ąžuoliukas, o ant bažnytėlės sienos pakabinta lentelė su pažymėjimu, jog čia 1993 m. rugsėjo 7 d. meldėsi Šventasis Tėvas. (XXI amžius)

Naujas muziejus

Anykščių rajone atidarytas dar vienas — Svėdasų krašte muziejus. Jis įkurtas Kunigiškių kaime esančioje senovinėje pradžios mokykloje buvusiame kolūkio muziejuje.

Muziejuje atkurta senovinės klasės ekspozicija, daug vietos čia skiriama literatūros klasikui kanauninkui Juozui Tumui–Vaižgantui, akvarelės meistrui Kajetonui Sklėriui. Nuotraukos, dokumentai, knygos pasakoja apie kitus Svėdasų krašto žmones: poetus Bronę Buivydaitę, Stepą Zobarską, Antaną Strazdą. (Tiesa)

PABENDRAUKIME>>>>>>>>>>
>>>>>>>>>>>>>atkelta iš psl. 23

kuris manęs neapleidžia net tada, kai aš Jį apleidžiu. Ir aš niekada Jo neužmirštu. Jis yra nuolat mano minty ir mano širdy.

Kartą pas karalių Liudviką IX atbėgo tarnas, kviesdamas skubiai bėgti į bažnyčią, kur kunigas aukoja šv. Mišias, o žmonės pakonsekruotoje ostijoje mato Kristų.

Liudvikas IX ramiai atsakė:

– Tegu ten skuba tie, kurie netiki į tikrą Kristaus buvimą Švč. Sakramente. Kai dėl manęs, tai ir pamatęs aš labiau netikėčiau, kaip dabar tikiu.

Dažniau prisiminkime kun. Petrą Damien, kuris Molokai salose su nuostabiu pasišventimu tarnavo 800 raupsuotųjų, kol pats užsikrėtęs paaukojo savo gyvybę artimo meilei.

Įsidėmėtinas šis išmintingas patarimas:

– Melskis, lyg viskas priklausytų nuo Dievo, dirbk, lyg viskas priklausytų nuo tavęs paties.

JAUNIMO KELIONĖS>>>>>>>>
>>>>>>>>>>>>>atkelta iš psl. 28

ima naują žmogų, ir kelias tampa atviras visiems, kurie tik nori ateiti ir būti kartu.

Uždegė laužą. Liepsnos kilo aukštai, o mes šokome liaudies šokius. Pagaliau visiškai sutemo. Visi aprimo, susėdo ant žemės ir ėmė dainuoti. Buvo kažkaip graudu ir liūdna, kad tai jau paskutinis vakaras, kad galbūt čionai daugiau niekada gyvenime nebeatvažiuosime. O laikas bėgo šuoliais. Artėjo dvylikta valanda – laikas atgal. Sustojome visi ratu maldai. Greta spragsėjo laužas, iš mūsų šaipėsi ir replikas laidė keli vietiniai. Sukalbėjome "Tėve mūsų" susikabinę rankomis. Paskui palaiminome vieni kitus ir pajudėjome link bendrabučio. Paskutinis vakaras...

Rytojaus rytą atvažiavo autobusas pasiimt mūsų į Vilnių. Paskutinį kartą žiūrėjome pro autobuso langus į tolstančius Svėdasus, į kuriuos galbūt niekada nebesugrįšim...

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Kai kurie kalbos taisymai

atsiliepti į ką — atsiliepti kam, turėti neigiamos įtakos, kenkti kam nors: Kaip šis naujas potvarkis atsiliepia į jūsų darbą (=jūsų darbui) mokykloje? Peršalimas atsiliepia į sveikatą (=kenkia sveikatai). Bet galima vartoti, pvz., tokiu atveju: Atsiliepk į mano šauksmą.

blogai su kuo n. vert.* — blogai kam, trūkumas ko: Jau visai blogai su mano akimis (=blogai mano akims) — nebegaliu skaityti. Jam blogai su pinigais (=jam trūksta pinigų).

einamasis mėnuo n. vert. — šis, kiekvienas mėnuo: Mokesčiai mokami iki einamojo (=kiekvieno) mėnesio 15 dienos.

formoje — nevartotina būviui nusakyti: Šiandien aš ne formoje (=nekaip jaučiuosi, prastai nusiteikęs). Sportininkas geroje formoje (=geros formos, žvalus, pajėgus).

įsisavinti n. vert. — 1. mokytis, išmokti: Reikia įsisavinti (=išmokti) naują medžiagą. 2. suprasti: Mokytojas turi gerai įsisavinti (=suprasti) uždavinius, keliamus lietuviškai mokyklai. 3. įsiminti, perimti, žinoti: Reikia daug laiko žmonijos sukauptam patyrimui įsisavinti (=perimti). 4. gauti, įgyti: Pienas greitai įsisavina pašalinius kvapus (=įgyja pašalinių kvapų). 5. naudoti, panaudoti: Kaip įsisavinote (=panaudojote) jums skiriamas lėšas? 6. diegti, įgyvendinti: Ūkiai įsisavino (įdiegė) sėjomainą. 7. pripažinti, prisitaikyti: Aktorius įsisavino svetimą sceną (=priprato, prisitaikė prie svetimos scenos). 8. virškinti: Atvėsusi duona geriau įsisavinama (=virškinama).

iš to seka n. vert. — iš to kyla, išeina, iš to matyti: Iš to seka (=Iš to matyti), kad komitetas turi kitaip dirbti. Iš to, ką pasakiau, seka (=kyla, išeina, matyti) labai liūdnos išvados.

kaip ne keista n. vert. — keista, kad ir keista, nors ir keista: Kaip nekeista (=Nors ir keista), jis vis dėlto sugrįžo į darbą.

kaip taisyklė n. vert. — paprastai, dažniausiai, visada: Tokiose vietovėse kaip taisyklė (=paprastai, dažniausiai, visada) būna drėgna.

koks tai n. vert. — 1. kažkoks, kažin koks: Jo elgesys sukėlė kokį tai (=kažkokį) įtarimą. 2. koks nors: Pasiimk kokį tai (=kokį nors) maišelį duonai. 3. tam tikras: Taškas juda kokia tai (=tam tikra) trajektorija.

prisipažinti meilėje n. vert. — prisipažinti meilę, prisipažinti, kad myli.

rūpintis apie ką — rūpintis kuo: Apie mane (=Manimi) nesirūpink.

savo laiku n. vert. — anksčiau, kitados, kadaise: Savo laiku (=Kadaise) mano senelis buvo garsus žmogus.

taip vadinamas n. vert. — vadinamasis: Taip vadinama (=Vadinamoji) laikinoji vyriausybė išleido dekretą.

ugdyti dvasioje n. vert. — ugdyti dvasia: Jaunimą reikia auklėti ir ugdyti humanizmo dvasioje (=dvasia).

užtikrinti n. vert. — laiduoti, garantuoti, lemti: Šie taškai ir užtikrino (=lėmė) "Žalgirio" pergalę. Norėčiau jus užtikrinti (=jums garantuoti), kad planą įvykdysime.

vaistai prieš ką n. vert. — vaistai nuo ko: Nusipirkau vaistų prieš gripą (=nuo gripo).

žaisti prieš ką n. vert. — žaisti su kuo: Jau seniai "Žalgiris" žaidė prieš "Statybą" (=su "Statyba").

* **Pastaba**. Po nevartotino žodžio ar posakio pridėtas ***n. vert.*** reiškia *nevartotinas vertinys* (iš kitų kalbų).

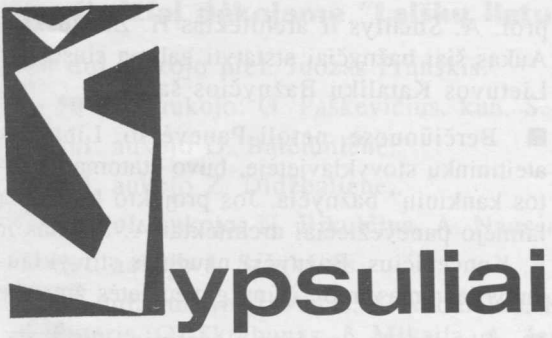

– Pranuk, kaip tau patiko bažnyčia? – klausia tėvas, vesdamasis namo vaikutį, pirmą kartą buvusį bažnyčioje.

– Gerai, tėveli, – tarė nudžiugęs vaikas. – Kiek tu, tėveli gavai?

– Kiek ko gavau? – nustebo tėvas.

– Ar neatsimeni, kaip tas didelis žmogus vaikščiojo su dėžute, pilna pinigų. Aš pasiėmiau dešimtuką.

***

– Kas atsitiko, kai tave išmetė pro užpakalines duris?

– Aš pasakiau tarnams, kad esu kilęs iš labai kilmingos šeimos. Tai jie manęs atsiprašė, pakvietė vėl į vidų ir išmetė pro paradines duris.

***

Vėlai vakare vyriškis sutiko merginą ir klausia:

– Ar jūs, panele, nebijote taip vėlai viena vaikščioti?

– Kol viena vaikštau, tai nebijau.

***

Gydytojai uždraudė A. Einšteinui rūkyti, bet mokslininkas niekaip negalėjo nusikratyti šio kenksmingo įpročio.

– Kelintą pypkę šiandien rūkai? – klausia susirūpinusi žmona.

– Pirmą.

– Kaip tai pirmą? Tikrai jau ketvirtą rūkai.

– Mano brangioji, – nusišypsojo mokslininkas, – ar tu nori man įrodyti, kad apie matematiką daugiau nusimanai, negu aš?

***

– Daktare, aš pradėjau apkursti. Paskutiniu metu mano savijauta tiek pablogėjo, kad nebegirdžiu savo kosulio.

Gydytojas parašė receptą ir tarė:

– Štai piliulės. Imkite jas tris kartus per dieną.

– Ar jos grąžins man girdėjimą?

– Ne, bet pradėsite garsiau kosėti...

***

– Kodėl gydytojas užsimauna pirštines prieš operaciją?

– Kad nepaliktų pirštų nuospaudų. Jos galėtų išduoti...

***

Mokytojas: Kokia buvo tavo mamos pavardė, kai ji dar nebuvo ištekėjusi?

Mokinys: Aš neturėjau mamos, kol ji nebuvo ištekėjusi.

***

Motina: Kur tu, Aliute, dabar eini?

Aliutė: Nešu laišką įmesti į dėžutę.

Motina: Ar tu kvailioji, tokiam ore šuo neitų lauk – tegul tėvas nuneša.

■ Diakonas Gintaras Grušas, talkinęs Lietuvos popiežiaus apsilankymo komitete generaliniu sekretorium, baigęs darbą, grįžo į Romą tęsti teologijos studijų.

■ Rugsėjo 12 d. savo kunigystės 60 m. jubiliejų Panevėžio katedroje atšventė prel. Vytautas Balčiūnas, gyvenąs JAV. Šioje katedroje prieš 60 m. kunigu jį įšventino vysk. Kazimieras Paltarokas. Iškilmėse dalyvavo dabartinis Panevėžio vysk. Juozas Preikšas ir daugybė kunigų iš Lietuvos bei užsienio.

■ 1993 m. rugsėjo 1 d. atidaryta pirmoji kunigų seminarija Maskvoje. Jos rektoriumi paskirtas Veronos vyskupijos kunigas mons. Bernardo Antonini. Šiuo metu čia mokosi 11 klierikų.

Trumpai

■ Kaune veikia katechetikos kursai, trunka vienerius metus ir parengia tikybos dėstytojus pradinių mokyklų mokiniams. Jau išleistos penkios laidos. Veikia ir neakivaizdinė aukštesnioji katechetų mokykla prie Kauno Tarpdiecezinės kunigų seminarijos Teologijos fakulteto. Mokslas trunka 4 metus. Baigę gali dėstyti tikybą aukštesnėse vidurinių mokyklų klasėse.

■ Kretingoje šią vasarą veikė tarptautinė grigališkojo giedojimo mokykla. Paskaitas skaitė ir repeticijoms vadovavo užsienio specialistai. Pirmiausia, t.y. 1989 m, grigališkąjį giedojimą atgaivino Lietuvoje Vilniaus arkikatedra–bazilika. Šio senoviško giedojimo ansamblių šiuo metu yra Kaune, Šiauliuose, Kretingoje, Panevėžyje, net ir Nidoje.

■ Šių metų pavasarį kunigo šventinimai buvo suteikti Kauno arkivyskupijai 6, Vilniaus ark. — 6, Panevėžio vysk. — 4, Vilkaviškio ir Kaišiadorių — po 5.

■ Lietuvos Jėzuitų provincijos vadovybei iškėlus Kauno Tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektorių Algį Baniulį į Klaipėdą, Lietuvos vyskupų konferencija paskyrė naują rektorių — prel. Pranciškų Tamulevičių, ilgametį šios seminarijos dėstytoją.

■ Los Angeles Lietuvių pensininkų klubas 1.000 dol. auka parėmė Prisikėlimo ir Įgulos bažnyčių remonto darbus.

■ Kaune vienas iš didingiausių pastatų — Kristaus Prisikėlimo bažnyčia. Ji pradėta statyti 1934 m. 1952 m. bolševikai nusavino ir pavertė radijo fabriku. Dabar ji grąžinta katalikams ir, išmontavus radijo fabriko įrengimus, perdirbama į bažnyčią. Jos atstatymo komitetą sudaro Prisikėlimo parapijos klebonas kun. E. Bartulis, prof. A. Smailys ir architektas H. Žukauskas. Aukas šiai bažnyčiai atstatyti galima siųsti per Lietuvos Katalikų Bažnyčios šalpą.

■ Berčiūnuose, netoli Panevėžio, Lietuvos ateitininkų stovyklavietėje, buvo statoma "Tautos kankinių" bažnyčia. Jos projekto konkursą laimėjo panevėžiečiai architektai A. Sironas ir E. Kuncevičius. Bažnyčia naudosis stovyklaujantis jaunimas ir Berčiūnų gyvenvietės žmonės.

■ Clevelando Šv. Jurgio parapija, kuriai vadovauja klebonas kun. Juozas Bacevičius, šią vasarą savo globojamai Panevėžio katedros parapijai išsiuntė siuntinį su mokykliniais reikmenimis.

■ Vilniaus, Kauno ir Telšių kunigų seminarijos naujuosius mokslo metus pradėjo su daugiau kaip 60 pirmakursių klierikų.

■ Sibiro vyskupas Joseph Werth, Volgos vokiečių kilmės, kalbąs vokiškai, rusiškai ir lietuviškai, rugpjūčio 17 d., grįždamas iš JAV į savo gyvenvietę Sibire, buvo sustojęs Čikagoje. Jo diecezija yra 5.000 mylių ilgio ir 2.000 mylių pločio. Ją aptarnauja 20 kunigų.

■ Jau kelinti metai kiekvieno mėnesio (išskyrus balandį) trečiadienį 7 v.v. Čikagos Šv. Kazimiero seserų vienuolijos motiniškojo namo koplyčioje aukojamos šv. Mišios, prašant Dievo, kad viena jų steigėjų, Motina Marija Kaupaitė, būtų paskelbta palaimintąja. Kovo, liepos ir lapkričio mėn. šv. Mišios buvo aukojamos lietuviškai.

■ Lietuvos katalikiškojo jaunimo dvasinis atsinaujinimo sąskrydis liepos 9–18 d. vyko šiuo maršrutu: Ž. Kalvarija – Telšiai – Šiauliai – Kaunas – Marijampolė. Sąskrydžio šūkis: "Su Kristumi į tautos ateitį".

■ Kun. Kazimieras Simaitis, ilgus metus dirbęs Detroito lietuvių Šv. Antano parapijos vikaru ir klebonu, o išėjęs į pensiją — Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje Windsore, Kanadoje, šių metų geg. mėn, grįžęs į Lietuvą, mirė rugpj. 9 d. Kulautuvoje. Palaidotas Skirsnemunės bažnyčios šventoriuje.

Juoz. M.

Nuoširdžiai dėkojame "Laiškų lietuviams" rėmėjams

300 dol. aukojo prel. Juozas Prunskis.

Po 50 dol. aukojo: O. Paškevičius, kun. S. Gaidelis.

45 dol. aukojo D. Balčiūnienė.

43 dol. aukojo Z. Didžbalienė.

Po 35 dol. aukojo: N. Bikulčius, A. Nausėdas.

20 dol. aukojo J. Stankaitis.

Po 15 dol. aukojo: J. Astas. J. Adomaitis, K. Sadauskienė, prel. I. Urbonas, R. Girdauskas, A. Puteris, O. Skrebunas, J. Mikaila. A. Januška.

Po 10 dol. aukojo: I. Laucius, J, Andriukaitis. M. Tarvydas, S. Pusvaškis, J. Sungaila. Z. Martinaitis, E. Šlekys, M. Venskus.

Po 5 dol. aukojo: S. Vaišvila, M. Sušinskas, P. Karosas, V. Dėdinas, S. Bobelis, A. Abromaitis. V. Gudaitis, A. Sekonis, P. Glioksnys, L. Raslevičius, J. Lukoševičius, M. Spence, G. Biskis, I. Kasniūnienė, S. Kezenius, J. Mališka, E. Jaskus, D. Regina, A. Čepulis.

Paskirta Lietuvių Rašytojų Draugijos metinė premija

Vertinimo komisijos nariai: Vytautas Volertas (pirm.), dr. Kostas Ostrauskas ir Leonardas Žitkevičius vienbalsiai nutarė skirti 1992 metų grožinės literatūros premiją rašytojui Kazimierui Barūnui, gyvenančiam Anglijoje, už jo novelių knygą "Ant paskutinės pakopos", išleistą 1992 metais. 2000 dolerių premijos mecenatas — Lietuvių Fondas.

***

Čikagos pašto reikalavimai visiems laikraščiams ir žurnalams, kurie siuntinėjami II klase, yra labai griežti. Neseniai mūsų kartoteką labai uoliai kontroliavo ir tikrino atsiųsta pašto atstovė. Prie daug ko prikibo. *Liepė sustabdyti žurnalo siuntinėjimą visiems, kurie nesusimokėjo už praėjusius metus prenumeratos mokesčio per 6 ar daugiau mėnesių.* Tad nenustebkite, jeigu nesusimokėjusiems laiku prenumeratos mokesčio "Laiškai lietuviams" bus sustabdyti. Jeigu norite juos gauti ir toliau, tai tuoj užsimokėkite. Nevykdant pašto reikalavimų, grasinama atimti teisę siuntinėti leidinį antrąja klase. Jeigu šios privilegijos neturėtume, siuntinėjimas būtų per brangus.

Praėjusieji metai jau baigėsi, tai kas dar už juos nesusimokėjo prenumeratos mokesčio, prašome kiek galima greičiau tai padaryti, Pasibaigus metams, leidžiama dar siuntinėti spaudą prenumeratoriams ne ilgiau kaip šešis mėnesius.

"Laiškų lietuviams" administracija

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636–1098 Tel. (312) 737-8400. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata – 15 dol., atskiras numeris – 1,50 dol.